

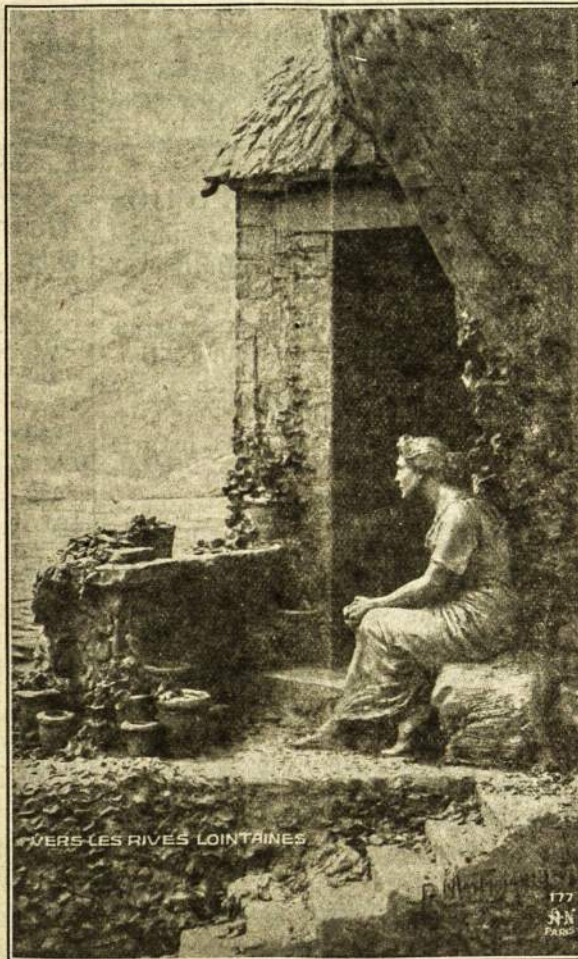
METAI IV.

SPALIO-OCTOBER

No. 10

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

VERS LES RIVES LOINTAINES

177
SN
PARIS

Kaina 15c.

Vyrą karėn išleidus.

L. M. P. S. CENTRO IŽDO
APYSKAITA.

*Iplaukos rugsėjo m., 1920, už
narines, įstojimą ir mokesčių
knygeles.*

Kuopa	Miestas	Pinigai
1, Brooklyn, N. Y.,		\$4.30
85, Nashua, N. H.,		6.60
72, Kenosha, Wis.,		4.70
Pav., A. Balčiūnienė,		2.40
“ U. Balčiūnienė,		2.40
74, Hazleton, Pa.,		.75
13, So. Boston, Mass.,		3.90
24, Cleveland, Ohio,		5.35
76, Camden, N. J.,		2.50
66, Los Angeles, Cal.,		1.80
70 Racine, Wis.,		2.20
55, Haverhill, Mass.,		2.70
50, Gardner, Mass.,		2.60
91, Maspeth, N. Y.,		2.40
47, Waukegan, Ill.,		4.35
68, Cliffside, N. J.,		4.50
63, Nanticocke, Pa., M.K.		50
53, Plymouth, Pa.,		3.00
41, Akron, Ohio,		6.85
8, Lawrence, Mass.,		4.05
12, Waterbury, Conn.,		4.00
37, Monessen, Pa.,		.90
42, New Haven, Conn.,		3.30

Viso \$76.05
Buvo išde 1501.33

Viso \$1577.38

L.M.P.S. Fin. Sekr.

J. B. Šukienė.

PUIKŪS KOMPLETAI.

“Moterų Balso” kompletai 1916—1917 m. ir 1918 metų galima dar gauti “M. Balso” Administracijoj. Puikiuose aparuose. Kaina tiktai \$2.50.

“M. B.” kompletus 1919 metų taipgi galima užsisakyti ta pačia kaina.

Kiekviena LMP.S.A. kuopa privalo turėti nors po vieną egz.

“Moterų Balso” visų komplety savo archyve.

Naujos narės taipgi privalo nusipirkti visus kompletus, kur galės kaip ant delno matyti visą LMP.S.A. gyvavimo, veikimo ir vystymosi istoriją.

Kompletas tai istorinis dokumentas, kuriuo visada galima naudotis.

Siųskite savo giminėm į Lietuvą “Moterų Balso” kompletus kaipo dovaną. Tai puikiausia ir naudingiausia dovana, o lėšuoja taip mažai.

Reikalaukite šiuo antrašu:
“Moterų Balsas,” 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NUO ADMINISTRACIJOS

Draugės agentės ir “Moterų Balso” agentai - platintojai ir platintojos.

Pasistengkite laike agitacijos savaitės paskleisti “Moterų Balso” k o d a u g i a u s i a i plačiose dargininkų miniose, kad neliktų nei vienas lietuvis ar lietuvaitė neskaičiusi “Moterų Balso”.

Pasistengkite taipgi parinkti “Moterų Balsui” prenumeratų. Su spalio 1 d. prenumerata yra jau \$2.00, todėl malonėkite tiek siųst.

L.M.P.S.A. išleistą literatūrą taipgi nepamirškite, platinkite kiek galint. Žemiau telpa katalogas mūsų literatūros, iš kurio galėsite pasirinkti knygutes.

“Šeimyna Socialistinėj Darb. Valstybėj” reikėtų kuoplačiausiai paskleisti. Tai puiki, ką tik išleista knygutė apie šeimyną. Agentai ant literatūros gauna 50 nuošimčių, o už pavienius “M. B.” numerius 25 nuošimčius. Už metinę “M. B.” prenumeratą taipgi 25 nuošimčius.

Lauksime užsakymų literatūros ir “Moterų Balso.” Pasi-skubinkite, draugės ir draugai!

**L.M.P.S. Išleista Litera-
tura.**

Kudikių Priežiura. Kai-na 25c. egz. Labai nau-dinga knyga, ypatingai motinom, auginančiom kudikius, nes ten yra ga-na daug gerų patarimų, kaip kudikius auklėti.

...*Moteris ir Jos Ekono-minis Padėjimas.* Kaina 20c. Naudinga knygutė kiekvienam perskaityti.

Šeimyna Seniau, Da-bar ir Ateityje. V. Kap-suko parašyta. Kaina 15 c. Puiki knygelė. Kiekvienas ir kiekviena, darbi-ninkas ir darbininkė pri-valo tą knygelę perskaity-ti.

Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valstybėj. Pa-rašė Aleksandra Kolon-tai. Kaina 10c. Tai viena iš puikiausių knygelių L. M.P.S. išleistų. Kiekvie-nas ir kiekviena privalo ją perskaityti.

“MOTERŲ BALSAS”

Mėnesinis darbo žmonių žurna-las, leidžiamas Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo.

Metinė prenumerata lėšuoja \$2.00 metams.

Pavienio numerio kaina 15c.

“MOTERŲ BALSAS”,
455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

MOTERŲ BALSAI

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss. J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 month 65c; single copy 15c
Address: Moterų Balsas, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879.
Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai IV

Spalis (October), 1920

No. 10

TAUTININKŲ IR KLERIKALŲ ROJŲ.

Nuo to laiko, kaip pereitą pavasarį bolševikai pasitraukė iš Lietuvos, šalį valdo buržuazija. Per metus laiko spėjo persikeisti net trys ministerijos — “socialisto” Šleževičiaus, “bepartyvio” klerikalo Galvanausko ir liaudininko Griniaus. Kaizero valdžios nuskirtą “tarybą” pakeitė steigiamas seimas, kuris apsiskelbė esąs Lietuvos žemės šeimininku. Smetoną pakeitė Stulginskis, steigiamąjį seimo pirmininkas; generolą Žukauską pakeitė generolas Nastupka.

Prie valdžios vairo mainėsi partijos, mainėsi figūros — tik nesimainė buržuazinė tvarka, apsireiškianti buržuazinės diktatūros formoje. Kaip pernai buvo Lietuvoj karo padėtis, taip ir dabar. Kaip pernai per visą šalį šėlo činovnikai-deržimordos, taip šėlsta ir šimet. Kaip pernai buržuazinė valdžia vartojo baltojo teroro priemones, taip jas vartoja ir šimet. Kaip pernai Kaune rolė aniuolo sargo lošė Anglijos misija, taip tą rolę lošia ir šimet.

Tai reiškia, kad nėra jokio skirtumo, ar šalį valdo klerikalai ar socialistai, a la

Rimka, Grinius, Šleževičius. Tai reiškia, kad nėra jokio skirtumo, ar šalyje šeiminkauja kaizero nuskirta “taryba” ar gyvasai nabašninkas — steigiamasai seimas.

Šmėkla vaikščioja po Lietuvą — klerikalizmo šmėkla. “Socialistai” liaudininkai, kurie prieš rinkimus į steigiamąjį seimą sakėsi kovosią su klerikalizmu, dabar susivienijo su klerikalais. Tarpe Rimkos ir vyskupo karevičiaus nėra nei sprindžio tuščios žemės. O ar čia ne tas pats buvo ir pereitais metais, kuomet “šventoje” kovoje prieš bolševikus susivienijo socialistas Šleževičius, socialdemokratas Kairys, klerikalas Tumas ir tautininkas Smetona? Tai kompanijai į talką tiko ir vokiečių judašimėjų buriai, su kuriais jie susidėjo “šventojon” sandaron. Gi kita dalis tautininkų — Aržuolaitis, Vanagaitis ir kun. Vysmantas jau tiesė tiltą į vienybę su lenkų ponais. Nuožmi, tiesiai gyvuliška neapykanta Rusų Revoliucijos lydėjo kiekvieną žingsnį Lietuvos politikoje. 1918 metais Smetona bėgo Berlynan daryti sutarties su tuomet dar galingu vokiečių imperializmu,

o 1919 m. tasai pats Smetona su visa savo kompanija pataikauja galingai Britanijai. 1918 metais vyskupas Karevičius leidžiasi diplomatinėn kelionėn, kad pargabenus iš Vokiečių katalikiškos vieros karalaitį, o 1920 metais kunigas Tumas iškilmingai užreiškia ties namu anglų misijos, jog Britai yra didžiausi Lietuvos prieteliai.

Ar jūs galite sau įsivaizdinti stambesnių apsireiškimų politinio veidmainiavimo ir politinės prostitucijos? Bet ar galima norėti, kad buržuazija būtų kitokia, negu ji yra? Ką gyvenimas pagimdė šliaužioti žemės purvuose, tas negali suprasti, ką tai reiškia švara. Mažų tautelių buržuazija visuomet buvo tokia. Kai caras gyvavo, ji laikė galvą žemiau kelių ir tursinosi prieš jį. Tuomet gintarinė inteligentija Yčo ir Basanavičiaus lupomis giedojo himnus carizmui. Kuomet nelemtos vėtros atgynė Lietuvon kaizerio šucmanus ir žandarus, ji susimerkė ir su jais ir darė jai plenus įsteigti "Didžią Lietuvą", po vokiečių erelio sparnu. Dabar, kada Lietuva "nepri gulminga", tie patys beprincipiai demagogai suvarė į Kauno kalėjimus tuos Lietuvos žmones, kurie nori broliškai gyventi su Sovietų Rusija!

Ant Lietuvos politinės scenos reakcijos išperėti ir priglauti pasirodė socialdemokratai. Tai tos pačios gužtos sparnuočiai, kurie pereiniais metais įėjo tautininkų blokan dėl bendros kovos su komunistais-bolševikais. Nuo to laiko jie nemainė savo taktikos. Remdami valdžią, tai atvirai, tai pusiau atvirai jie priėmė nepri gulmybės obalsį lygiai tokiu, koku jį sudarė tautininkai klerikalų laboratorijoj. Jie sutiko su tuo, kad nuo revoliucinės Rusijos reikia atsiskirti chinų siena — o atsisakę nuo revoliucijos, jie negalėjo neužimti pozicijos, kuri liogiškai vedė prie Vakarų Europos imperializmo globos. Tarpais kritikuodami valdžią, jie neturi nei noro,

nei drąsos, nei jėgos nugriauti ją. Jie sako, kad Lietuvos darbo žmonėms kitokios valdžios ir nereikia, kaip buržuazinė-koalicinė valdžia, nes, anot jų, prie socialistinės valdžios Lietuvos darbo žmonės dar nepribrendo. O to tik ir reikia buržuazijai. Ji yra dėkinga socialdemokratams, kad jie "moksliniu budu" pila vandenį ant Griniaus-Karevičiaus maluno. Už tai Lietuvoj jie ir legališki, už tai jie ir seime sėdi, už tai jie skaitomi sukalbamais žmonėmis ir "tikrais" socialistais.

Kaip seniau socialistų liaudininkų kritika nepataisė valstybinės mašinos, taip dabar socialdemokratų niurnėjimas ir zurzėjimas nepataiso jos. Viskas eina po senovei.

Visoje šalyje viešpatauja činovnikų sauvalė. Armijon ir žandarmerijon gryžta caro laikų budeliai-budelfukai. Girtasis biznis išsiplatino po visą Lietuvą. Milionai auksinų leidžiama ant degtinės. Kaune ir provincijoj prostitucija įgijo viešos įstaigos teises. Gryžta laikai "geltonojo bilieta". Žinovai dalykų tvirtina, kad trečdalis Lietuvos kareivių serga lytinėmis (veneriškėmis) ligomis. Puotas džumos laike kelia Kauno biurokratija.

Antai, Kauno nacionalistų "Tautoj" kun. Tumas nesavu balsu šaukia: "Visuomene, tavo inteligentai tave pragers ir iššaudys, girti budami. Nejaugi nejaučiate, kad šokama mirties šokis ant dinamito boro?"

Kauno miesto komendantas Mikuckis nužudė fabrikantą Diršę girtuoklių ir paleistuvių kompanijoj. Tai tas pats Mikuckis, apie kurį visuomet sukosi ištvirkusių moterų gaujos.

Dar paveikslas: Per tris dienas Kauno stotyje geria trys generalio štabo viršininkai ir, jau galutinai nusilakę, važiuoja karo frontan...

Tai vis "gerbiamieji" kariumenės va-

dai, tai vis Žukauskio plauko žmonės, kuriems Amerikos vyčiai perka auksinius kardus.

O juk tai Lietuvos valdovai. Jie gaudo bolševikus, jie persekioja profesines sąjungas, jie dergia rusų Raudonąją Armiją, išvijusią iš Lietuvos lenkų ponus; jie nustato Lietuvos išlaukinę ir vidaus politiką. Iš jų tarpo skiriami ministrai ir ambasadoriai.

Lietuvoje šiandien yra gerai gyventi tik visokiems gešeftmacheriams, maisto spekuliantams, dvarponiams ir stambiesiems ukininkams. Tai jų dabar dienos. Jie steigia fabrikus, įvairias kompanijas. Jie kuria "tautinę" pramonę. Čia, Amerikoje, šliupai ir Račkauskai žada kandidatus į bižnius milžiniškų pelnų. Jie čia plačia burna šaukia: aukaukite, pirkite borus.

O ten, Kaune, valdžios tarnai Mikuckiai kelia tokias orgijas, kad net tulieim kunigam plaukai pradeda stotis ant galvos.

Sakykite, ar galima reformuoti, ar galima pataisyti tą valdžią? Ar galima tuos fabrikantus ir spekuliantus paverst nekaltais balandėliais? Ar galima laukti iš jų ko gero?

Ne, negalima. Lietuvos darbo žmonės turėtų stverties geležinėse šluotos ir šluoti iš savo namų tą visą purvą, tą visą mėšlyną. Jie patys turėtų paimti valdžią į savo rankas. Ak, tiesa! Tai yra sunkus kelias ir, juo einant, reikės pamatyti daug vargo. Bet niekas nepaliuosuos Lietuvos darbo žmonių, jeigu jie patys savęs nepaliuosuos.

Dėdelė.

KUOMET MILITARIZMAS PRANYKS?

Dabartiniame laikotarpyje pasaulio darbininkai vis labiau ir labiau pradeda atkreipti atydą į militarizmą. Mat, šis revoliucinis laikotarpis aiškiai parodė, kokią svarbią rolę militarizmas lošia. Darbininkai pamatė, kad nuo pat privatiško turto išsivystymo spėkos pradėjo viešpatauti. Ir nuo to laiko, ekonominių sąlygų verčiamą, ta spėka išsivystė į šiandieninį militarizmą. Šiandien militarizmas, tarnaudamas klesai, kuri turi valstybės valdžią savo rankose, yra palaikytoju tos valstybės valdžios. Jis yra palaikytoju kapitalizmo, nes kapitalizmas viešpatauja ant viso žemės kamuolio, išskyrus Rusiją. Kuomet militarizmas yra įrankis palaikymui pasaulinio kapitalizmo, tuomet mums svarbu sužinoti, kokią naudą darbininkų klesa turi iš militarizmo?

Kiekvienas alginis vergas žino, kad pasaulis yra pasidalinęs į dvi griežtai prie-

šingas klesas, todėl darbininkams tikėtis ko nors gero iš militarizmo, kuomet jis tarnauja kapitalistų klesai, būtų nesąmonė. Juk militarizmas, tarnaudamas kapitalistų klesai, kapitalistinėse valstybėse alginiam vergams nieko gero negali suteikti, išskyrus plieno kulką. Per šimtmečius darbininkų klesa turėjo panešti nuo militarizmo šias baisenybes: milijonus jaunų vyrų nuvarė į kapus be laiko, milijonus pavertė amžiniais elgėtomis, tukstančius miestų ir kaimų nuteriojo, o jų gyventojus privertė kęsti alkį ir šaltį. Bet čia tik mažesnioji darbininkų nuostolių dalis. Jeigu pažvelgsime į sunaikintą darbą, žmonių turtą, iš-eikvotą spėką karės metu, tuomet militarizmo padaryti žmonėms nuostoliai pasidaugins. Ir šias visas sunkenybes alginis vergas turi nešti.

Palaikymas militarizmo taipgi yra uždėtas ant darbininkų pečių, nors jis ir ne-

tarnauja (kapitalistinėje valstybėje) darbininkų klesai. Engelsas savo knygoje "Landmarks of Scientific Socialism" rašo:

"Spėka dabartinėse dienose talpina kariumenę ir jureivystę; abi iš jų kainuoja, mūsų rupesčių, kruvas pinigų. Bet spėka negali pagaminti pinigų; priešingai, greitai laiku tolinas nuo to, kas yra pagaminta".

Aišku, kad apart nešimo visų militarizmo padarytų nuostolių, darbininkų klesa turi dar tą patį militarizmą palaikyti. Žinoma, yra tokių žmonių, kurie sako, kad militarizmas karės atlyginimais pasilaiko. Bet tai yra nesąmonė. Mes galime pažvelgti į Francijos ir Vokietijos 1870 metų karę. Vokietija, sumušusi Franciją, gavo atlyginimo bilioną dolerių. Bet ar to biliono dolerių užteko palaikymui milijoninių armijų? Visai ne. O kaip su pralaimėtos valstybės militarizmu? Kur pralaimėtoji valstybė gali imti atlyginimą? Ar ne iš darbininkų? Ar ne Francijos darbininkai turėjo sudėti bilioną dolerių ir duoti Vokietijos militarizmui, kuris, paėmęs tuos pinigus, nesuvarijo to paties militarizmo palaikymui? Aišku, militarizmas negali pats per save pasilaikyti. Jis ir jo palaikymo našta guli ant darbininkų pečių.

Todėl baisi neapykanta ir šauksmai: "Šalin militarizmą! Dėl šios militariškos sistemos nei vieno žmogaus ir nei vieno cento!" — mus visai nestebina, nes viršminėtos sunkenybės gimdo neapykantą prieš militarizmą.

Šitokia neapykanta prieš militarizmą pasaulio žmonių skerdynių sukūrėjus baisiai nustebino. Kapitalistų klesa ir karės plenuotojai mato darbininkų neapykantą prieš militarizmą. Norėdami prašalinti tą neapykantą ir gauti milijonų darbininkų simpatiją kareiviams, kapitalistai per savo spaudą pradėjo skelbti panašias frazes: "Ši ka-

rė yra prieš pasaulinį militarizmą. Po šios karės visos valstybės turės nusiginkluoti".

Darbininkuose militarizmo neapykanta jau giliai buvo šaknis įleidusi. Jie laukė panašių frazių. Tuo budu kapitalistų klesai pasisekė milijonus darbo žmonių pritraukti rėmimui buvusios tautų lošiamosios tragedijos.

Imperialistų kapitalistinė karė užsibaigė; kapitalistai susidraugavo. Jų milijoninės armijos nustojo kariavusios. Taika yra daroma vienos valstybės su kita. Taika apie panaikinimą militarizmo, apie nusiginklavimą — nei žodžio. Išsipildė K. Liebknechto žodžiai, pasakyti knygoje "Militarizmas":

"Visi menami nusiginklavimo planai, tuo budu, dabar atrodo gryna kvailybė, frazių kalimas ir bandymas apgauti".

Nors darbininkai pirmiau girdėjo tuos žodžius nevien iš Liebknechto, bet ir iš kitų darbininkų vadų, vienok jie neatkreipė atydos.

Dabar, po šio baisaus darbininkų klesos suklaidinimo, alginis vergas stato klausimą: "Kada militarizmas pranyks?" Jis žino gerai, kad militarizmas pranyks, nes, bestudijuodamas įvairias mokslo šakas, suranda, kad nėra daikto, kuris stovėtų ant vietos. Mokslininkai prirodo, kad žemė, ant kurios mes gyvename, kaskart laipsniškai keičiasi. Be to, jie prirodo, kad ateityje mūsų žemė persikeis į tam tikrus chemiškų elementus ir elementai, išsisklaidę erdvėje, pranyks. Sociologai ir ekonomistai nurodo, kad šiandieninis kapitalizmas pranyks ir jo vietą užims plėtojantysis moksliniai revoliuciniai socializmas. Pagal evoliucijos teoriją, mes irgi galime sakyti, kad ateityje militarizmas pranyks.

Dabar kyla klausimas: ar militarizmas pats per save pranyks, ar minių veikimas prisidės prie jo palaidojimo?

Pagal K. Markso ir Engelso mokini-
mą, militarizmas pats sau kapą kasa. Be
to, revoliucinio socializmo propaganda, nu-
rodydama minioms militarizmo užduotį,
taipgi prisideda prie suardymo visos mili-
tarizmo mašinerijos. F. Engelsas savo
knygoje "Landmarks of Scientific Social-
ism" nušviečia militarizmo puolimą šitokio-
je formoje:

"Kariumenė tapo pamatiniu daiktu
valstybės, ji patapo daiktu pati per save.
Žmonės gyvena vien tik pristatymui ir pa-
laikymui kareivių. Militarizmas valdo
ir naikina Europą. Bet šis militarizmas
turi savyje susinaikinimo sėklas. Kom-
peticija tarpe nekurių valstybių kiekvie-
ną metų reikalauja daugiau pinigų išleis-
ti dėl kariumenės, laivyno, naikinančių
įrankių ir tt., ir šis greitina finansišką
sugriuvimą. Iš kitos rankos, uždėjimas
didesnių varžymų ir priverstimas visuoti-
no tarnavimo, supažindina vis didesnes
minias žmonių su vartojimu militariškų
įrankių. Todėl šis auklėja darbininkuo-
se galimybę jų norus uždėti ant valdy-
mo militarizmo viršininkų. Ir šis laikas
prisiartina taip greit, kaip minios —
laukų ir miestų darbininkai bei ukinin-
kai—turės norą. Kitoje vietoje kariu-
menė klesų liks kariumene minių, maši-
nerijos atsisakys dirbti darbą, militariz-
mas eis atgal pagal jo dailektišką išsi-
vystymą, ką buržujų demokratija 1848
metais atlikti negalėjo, todėl, kad ji buvo
buržuaziška, bet ne proletariška, butini
darbininkų dvasios norai, kurie rišasi
su jų klesos sąlygomis, socializmo bus at-
likti. Ir tas reiškia sugriovimą milita-
rizmo ir su juo visos stovinčios kariu-
menės".

Neužsimoka plačiau kalbėti apie tai,
kas militarizmą panaikins, nes šis Engelso
paragrafas aiškiai nušviečia, kokios sąly-
gos veda militarizmą prie sugriuvimo.

Mes galime spręst, kad trumpoje atei-
tyje pasaulyje visai kitokis vėjas pradės
pusti. Tokį persikeitimą mato nevien su-
skuręs alginis vergas, bet ir nutukęs kapi-
talistas. Nežiurint, kad kapitalistų klesą
turi tą milžinišką spėką savo rankose, vie-
nok štai ką ji kalba: "Bet per kariumenę
nei vienas parlamento akmuo nepaliks ant
vietos". Pasirodo, kad patys kapitalistai
nebeužsitiki savo spėkomis. Rusijos buržu-
azija, kuri turėjo didžiausį militarizmą,
nepajiegė užlaikyti caro ant sosto, nei pa-
ti užsilaikyti.. Tas pats grėsia ir kitų ša-
lių karunuotiems monarchams ir parlamen-
tiniams prezidentams. Nuvertimas Rusi-
jos caro ir kapitalizmo kapitalistus baisiai
drebina.

Dauguma sako, kad, jeigu darbininkai
kovoja prieš militarizmą, tai kam jie šian-
dien jį palaiko Rusijoje? Tai yra menševi-
kiškas klausimas, nes tie žmoneliai, iškovo-
ję laisvę, mano, kad jos nereikia apginti
nuo priešų. Bet Rusijos bolševikai, iškovo-
ję laisvę, nori ir ilgiaus ją turėti, todėl jie
yra priversti nuginkluoti buržujus ir ap-
ginkluoti proletarus; šitie ginkluoti prole-
tarai nevien apsaugo savo laisvę nuo nami-
nių kapitalistų liekanų, bet ir nuo išlauki-
nių priešų. Ir štai, idant nuo tų priešų
apsisaugojus, jie turėjo organizuoti kariu-
menę. N. Bucharinas savo knygoje "Iš
Komunistų Programo" sako:

"Ne taip statėme klausimą mes,
bolševikai. Mes sakėme: 'Musų obalsis
tokis: nuginkluoti buržuaziją, apgink-
luoti visuotinai ir griežtai — darbinin-
kų klesą'".

Jeigu bolševikai nebutų to padarę, tai
jau seniai būtų persiskyrę su iškovotąja
laisve.

Peržvelgdami militarizmo užduotį, jo
naudą darbininkams, surandame, kad jis
šiandieninėje kapitalizmo gadynėje negali

buti panaikintas, nes kol klesų kova visuomenėje verda, tol ir militarizmas yra nepanaikinamas. Tiesa, nekurie spėlioja, kad militarizmas ir kapitalistinėje gdynėje gali būti panaikintas, bet tai yra tik spėliojimas, faktiškai neprirodomas. Mes, proletarai, sakome, kad tas "izmas" tuomet pranyks, kuomet visame pasaulyje užviešpataus Trečias Internacionalas, kuomet revoliucinė raudona vėliava plevėsuos pas visas tautas, tuomet vietoje militarizmo proletariška laisvė, brolybė ir lygybė užviešpataus.

Alb. Rasimavičius.

Skurdžiai.

PIRMUTINE DARBININKŲ KOMUNA MASKVOJ.

Proletarų tarpe, ypač tarpe moterų, dar ir dabar galima rasti išsiskėnėjusią neapykantą visuomenišku namų užlaikymu. Dėlto yra interesinga tēmyt, kaip išsivystė darbininkų komuna Rusijoje — nauja forma organizacijos, kurios tikslas yra pavaduoti primityvę, seną formą namų užlaikymo. Šis straipsnis perstatys skaitytojams paveikslą pirmos darbininkų komunos Maskvoj.

Pačioj širdy miesto randasi Maskvos pirmoji residencijų komuna. Ji susideda iš grupės apie 20 namų, keturių iki penkių lubų augščio. Šita grupė namų yra žinoma kaip "Bakhuru Namai" (tą vardą įgijusios nuo pirmesnio savininko). Šiandien ji turi išdidų titulą "Pirmoji Maskvos Darbininkų Komuna".

Pradžioje revoliucijos šitie namai buvo suvisuomėninti ir pavesti naudojimui kepėjų unijai. Jie įsteigė komuną. Visuose kambariuose, net ir tuose, kuriuos apleido pirmesni įnamiai, yra rakandai. Likusiems įnamiams duota tiek kambarių, kiek jų šeimynoms buvo reikalinga. Visi atliekami kambariai turėjo būti ištuštinti sykiu su visais rakandais.

Šitie tušti kambariai buvo pavesti kepėjams ir kitiems darbininkams, lygiai kaip ir sovietų viršininkams ir jų šeimynoms. Randa yra proporcionaliai žema ir lygiai paskirstyta tarpe visų įnamių; faktiškai tik tiek imama, kad padengus reikalingus iškaščius palaikymui namų.

Komuną prižiūri namo komisija, kurią išrenka kas šešius mėnesius susirinkime, kuriame dalyvauja visi įnamiai (išimant darbininkus techniškuose skyriuose). Komisijon įeina inžinierius, kurio pereiga yra prižiūrėti, kad namas būtų gerai užlaikomas, ir daktaras, kuris prižiūri sanitariškumą komunoj. Keletas vyrų, kurie

atlieka pataisymus namuose, taipat pasamdyti: mechanikai, stogų taisytojai, dailėdės ir tt., bet nei vienas negauna algos.

Komunoj randasi kepykla ir maisto krautuvė, užlaikoma sutartyj su Municipališka Sunaudotojų Lyga (Municipal Consumers' League). Namu komisija atstovaujama abejose organizacijose. Komunos nariai gauna korteles iš komisijos, su kurių pagelba gauna įvairius audinius. Šitie fabriku išdirbiniai — drabužiai, čėverykai, kepurės ir tt.— išduodami tiesiog iš sandėlių Municipališkos Sunaudotojų Lygos. Nariai taipgi gauna korteles, su kuriomis gauna pataisyti čėverykus, drabužius ir gauti anglies. Visuose komunos kambariuose įtaisyta šiluma, elektros šviesa ir gazas, kurio gauna iš centralės įstajgos.

Komunoj yra įtaisyta didelė skalbykla, kur baltiniai yra išplaunami už labai žemą kainą. Visuomeniška virtuvė taipgi įsteigta ir naudojama sykiu su dideliu stalavu kambariu. Jei šeimynos pageidauja, tai gali nusinešti valgį į savo kambarius. Apie komunos vaikų gerovę nėra ko nei sakyti; yra įtaisyti lopšiai dėl mažiukų ir žaidimui daržai dėl didesnių. Moteris darbininkė, išėjusi dirbti per dieną, neturi rūpesčio dėlei savo vaikučių, nes jie yra gerai prižiurimi.

Stubos pastatytos viduryj puikiai užlaikomo daržo. Kas nedėdienis ten laikomas koncertas ir retkarčiais ten surengia pievos balius. Šale daržo yra teatras (pastatytas atminčiai kritusio revoliucijoj karžygio vardu "Namas Petro Aleksinskio"), kuriame lošiami geri veikalai dėl komunos narių. Kaip kada buna parengiami dėl vaikų ir prakalbos. Savaitiniai komunos susirinkimai taipgi atsibuna tame teatre.

Komunoj įrengtas smagus skaitymui kambarys, ir turi gerai pripildytą knygy-

ną. Dramatiškas ir muzikališkas klubai taipgi darbuojasi. Siela visos komunos, žinoma, yra komunistų elementas, kuris įsteigė tą visą ir kuris visuomet kviečia kiekvieną ypatą prie solidariškumo ir savitarpinio supratimo.

Visi nariai turi prisilaikyti švarumo ir tvarkos. Pavasaryj, kuomet buna didelės kruvos sniego (kurios susirenka per žiemą), pradeda tirpti, visi nariai privalo pagelbėti apvalyti daržus ir šalygatvius. Tuomet linksmi visi griebiasi už spato ar šluotos ir smagu buna pamatyti, kaip linksmi ir greitai atlieka darbą. Visi tie žmonės, dirbdami tą jiems nepaprastą darbą su tokiu upu, pakėlė susipratimą, kad ir šie maži darbeliai prisideda prie bendros gerovės.

Iš "Soviet Russia".

Vertė Diana.

KASDIENINIAI REIKALAI.

Pasakojama, buk, kuomet 1848 metų revoliucija išgaskino Rotshildą dėlei jo turtų, jisai argumentavo štai kaip: "Gerai, daleiskim, kad mano turtai yra ne mano uždirbti, bet per kitus; bet jeigu juosius padalinti lygiai tarpe visų Europos gyventojų, tai kiekvienam neišpuls po daugiau, kaip po 5 frankus. (Francijos pinigai yra beveik lygus dviem rubliam.)"

Ir ilgai nelaukęs, viešai paskelbė, kad jisai mielai sutinka sugražinti kiekvienam po 5 frankus, jeigu to reikalaus. Po to ramiai sau vaikštinėjo Frankfurt'o gatvėmis. Keletas priėjo ir pareikalavo. Rotshildas su pekliška šypsą ant veido grąžino. Šposas nusisekė, o Rotshildo ainiai dar ir šiandien nesuskaitė savo turtų! Ar ištikrujų buvo taip, ar ne, tas jau ne taip svarbu. Svarbu vien tas, kad vienas iš didžiausių stulpų kapitalizmo gdynės, Rotshildas, legaliai egzistuojamas, gali

tokius šposus krėsti, kad, antrais žodžiais pasakius, kapitalizmas per savo atstovą — alginę sistemą — panašiai mūsų akyse elgiasi nuolat. Ypatingai ironiškai tyčiojama yra iš moteriškės, ypatingai skaudžiai ją pliekia kapitalizmo našta. Bandykime nušviesti tulas ydas, kurių pažinimas gal sugebės uždegti pasiryžimo ugnį plačiau, aiškiau.

Kuomet sakoma ar rašoma, kad moteris turi būti liuosa, kad ji turi tapti lygi narė viešame gyvenime, tai nereikia dar tuom užbaigti šį klausimą; tas dar nereikia viską, jeigu užsiganėdinsime tuo, kad pripažinsime du punktus: moteris tampa liuosa, moteris yra lygi vyrui. Nejaugi tai viskas? Kame ta jos laisvė turi apsireikšti? Ar tame, kad jai būtų atdaros durys į visokias kolegijas, universitetus? Kas gi, galų gale, iš to? Man rodos, bus tik daugiau profesionalų ant šios ašarų pakalnės, bus, reiškia, daugiau su minkštomis, baltomis rankutėmis — iš vienos pusės, o iš antros, butinai turės padidėti skurdas juodrankių darbininkų, kurie iškastų biskį daugiau anglies, pastatytų daugiau ruimingų namų, vienu žodžiu, atsiras reikalas daugiau pagaminti viso to, ko darbo žmonės negali patys naudoti, bet be ko profesijų luoma nemano gyventi.

Ar tuomi viskas, pagaliaus, baigsis, kad moteris taps lygi vyrui? Dėl aiškumo štai ir klausimas: kokiam vyrui? Turbut visi mes turime minty artimiausį vyrą — juodrankį darbininką. Tad, nejaugi bus mums bile kam ir visiems geriau, kad ir moterį laidos be laiko anglių kasyklose, kad ir moteris bus priversta visose pramonės šakose krauti turtus kapitalistams, o pačiai gimdyt ligonius vergijai? O gal moteris taps lygi tam vyrui, kuris su šautuvu rankoje skina gyvybę ten toli... toli... Ar tam, kuris ką tai rašo, kurio visi klauso, bijo? Kurio? Greičiausiai, dar nesi-

mato aiškiai tas vyras, kuriam mūsų moteris turėtų tapti lygi. Tiesa, jisai jau gimė, jau auga, stiprėja. Auga vienas tarpe audrų, stiprėja klesų kovos lauke.

Todėl, mūsų draugių gyvenimo interesai turėtų būti lygus interesams tų vyrų, kurie nori panaikinti šiandieninę alginę vergiją, kurie kovoja už naują, geresnę ateitį.

Kaip mandagūs mes nebutume, gvilvendami šį klausimą, turime pripažinti, kad nevisuomet tame veikime yra harmonija; nors paš moteris ir pas vyrus ir aiškus būtų kokis nebutų vienas iš daugelio painių gyvenimo klausimų, bet kaip reikia daryti konkretis išvedimas, jau nekalbant apie skiepyjimą to visko gyvenime, nevishiškai susitaikom. Moteris, iš prigimimo budama jautresnė, negu vyras, tankiausiai nusileidžia gailėsčio jausmui. Kaip tokis jausmas nebutų patsai savaimi šventas, vienok kartais vyrui juokai ima. Moterų jautrumas dar padidėja ir vyrai mostelia ranka. Taip neturėtų būti. Tas reikėtų taisyti, idant mūsų bendri reikalai būtų produktyviškesni mums patiems, o kartu skaudesni kapitalizmo gadynei. Kad taip yra, užtenka nueiti ant moterų susirinkimų...

Viena iš svarbiausių žaizdų tokio nevisai sutartino veikimo, rodosi, bene bus nelygiame dalykų pažinime, antraip pasakius — moteries pasauliažvalga siauresnė, negu vyro. Kodėl? Gal ji mažiau permato gyvenimą? Nevisai taip. Moteris, ypatingai ta, kuri per mielą dieną sukinėjasi virtuvėje, lopo ir ado vyrų aprėdalą, permato savųjų skriaudą nei kiek nemažiau, negu vyras. Ji perka maistą, įvairius butinus kasdieninius reikmenis. Ji mato, kaip "pėdė" vos sulaukia kitos; vyras pareina su vargęs, nukankintas; moteris žino labai puikiai, kad vyrui reikėtų ko norints geresnio pavalgyti, negu tos kietos mėsos šmotu-

kų; bet už ką nupirksi?... Ir tokiose tai aplinkybėse auga mūsų draugės. Jai gaila, kad taip jos vyras turi kankintis; nepaiso savęs... Ji žino, kad taip yra baisiai negerai, neteisingai. Bet ką ji padarys? Ar gali ji ištikrųjų ką norintis žybaus padaryti?

Moteries pasauliažvalgą siaurina iš vienos pusės jos, kaip sargo padėtis. Iš antros pusės jų pačių nenorėjimas, ar tai bijojimas syki ant visados pratrinti savašias akis. Apšvieta, tai pirmas vaistas. Moteris visuomet daugiau interesuojasi viešuoju gyvenimu, negu vyras. Tiesa, jos dalyvauja, bet pildo vien, nelyginant, Raudonojo Kryžiaus seserų pereiną; tankiausiai jos užsiima pašelpo klausimu. Prisimena man kadaise išskaityta pašai: kam, girdi, žmones šaudyti karės lauke, jeigu tuojaus duoti jiems medikalę pagelbą?

Štai kad ir Detroite. Per pastarąsias dvi žiemas egzistavo suaugusiems vakarinė mokykla lietuvių kalboje. Kur tada buvo moterys, tos moterys ir merginos, kuriuos greičiau sučiaudi pirma, negu žodį perskaito? Negauname, anot jų, kas pagelbėtų mums varyti darbą pirmyn, nėra kam užimti sekretorių, komisijų vietas...

Gal mokytojas buvo negeras, bet tai mažniekis. Lengvai gausite kitą, tik švieskitės, sesutės! Pirmų pirmiausiai, stokite ant lygios papėdės su vyrais apšvietoje. Jeigu tame busite ir toliau atsilikę, nebus harmonijos darbe, nes nėra harmonijos veikime. Musų dienoje didėja istorinė kova; joje dalyvauti reikia stiprių kunu ir dvasia kareivių. Lai širdies jausmai užleidžia vietą realybei, lai reikalas pavaduoja mėginimus.

Antras dalykas, tai stoka laikraštijoje mūsų moterų reikalais straipsnių. Rodos, daug didesnė nauda būtų, jeigu "Moterų B." virstų savaitiniu. Tuomet reikalas priverstų pagreitinti veikimą ir matytųsi daugiau atspindžių moterų veikime. Gal bran-

gumas tam kenkia. Bet ar permatot momento svarbą? Gal neužilgo tokią veikią progą nei už pinigų nepirksim...

Prie progos, lai leistina bus proponuoti štai kas: Jau artinasi ruduo; ar ne-naudinga būtų dabar organizuoti laivini-mosi vakarinę mokyklą, kurioje kompen-tentiška ypata skaitytų kokią knygą, o vi-sos kartu perkračinėtumete? Kad ir Kro-potkino "Chlieb i Volia" ar Bogdanovo "Vvedenije v Političeskiju Ekonomiju." Suminėjau tik dvi, bet tokių knygų yra daug. Jos, beabejonės, prasklaidytų jusų supratimą. Lai nebuna svarba tame, kad lietuvių kalboje tokių knygų nėra; jieškoki-te, o jaučiu, kad surasit ypata, kuri su mielu noru jums skaitys vertime. Tik bandykit. (Musų nuomone, virš minėtos knygos skaityti moterims darbininkėms nebutų didelės naudos, nes tos knygos aiš-kina anarchizmo ideją, o mes žinomę, kad anarchizmas negali išliuosuoti darbininkų iš klesinės bei alginės vergijos. Anarchiz-mas veda darbininkus ne prie išsiliuosavi-mo iš alginės vergijos, bet prie ilgesnių darbo valandų ir prie didesnės vergijos ir skurdo, kaip kad dabar yra. Anarchizmas veda ne pirmyn, bet atgal. Anarchizmas y-ra smulkiosios buržuazijos ideja. Todėl skaityti tas knygas galima tiktai kritikos tikslais, kad, susipažinus su anarchizmu, būtų geriau jį kritikuoti; bet mūsų mote-rys darbininkės, norėdamos susipažinti su anarchizmu arba kritikuoti jį, gali skaityti lietuvių kalboje išleistą knygą "Anarchiz-mas ir Socializmas", kuri aiškiai nušviečia abi minėtas idejas.

Prisirengimui prie pasekmingos klesų kovos kur kas naudingiau bus, jei moterys darbininkės savo lavinimosi vakarais arba savo vakarinėse mokyklose skaitys ir studijuos (liet. kalboje) Lenino parašytą knygą "Valstybė ir Revoliucija," "Iš Komunistų Programo", "Kautskis Renegatas",

“Komunistų Manifestą” (senąjį ir naująjį) ir daugybę kitų knygų, aiškiai nušviečiančių darbininkų klesos reikalus ir nurodančių, kokiais keliais greičiausiai darbininkai gali prieiti prie pasiluosavimo iš alginės vergijos. — Red.) Jusų draugai vyrai dirba ir kovoja, taip pasakius, kovos lauke; jie pergyvena tuos laimėjimo ir pralaimėjimo momentus. Jus gi tankiausiai tik atjaučiate tam. Ir auga tarpe mūsų vyro ir moteries dvi ypatybės. Auga, bujoja, gal ir skiriasi dar į dvi puses. Sulyg išgalės daviau išvedimus. Netikrinu jų tobulybę; bet geistina kitų, ypatingai jų, draugės, nuomonę girdėti. Bendras pasikalbėjimas savųjų tarpe visuomet padaro išvedimą tik dėl savųjų. Bandykime. Pertrumpos mūsų gyvenimo dienos, idant suspētume pamatyti savo darbo vaisius. Bet skubėkime, — gal ir pasiseks.

P. Krakaitis.

Iš Francijos Moterų Padėtis.

Bunant man Francijoje, teko laimėti susipažinti su tenyškųjų moterų gyvenimo aplinkybėmis. Didis skirtumas tarpe Amerikos ir Francijos moterų gyvenimo sąlygų. Miela sesute, tu esi kankinama čia, Amerikoje, tau dirbant namie ir dirbtuvėje. Bet pamatykite nors maždaug, kokia yra padėtis moterų kitose šalyse — Francijoje, Vokietijoje, Belgijoje; tas pats yra ir Lietuvoje arba visur, kur tik karės banga palietė.

Francijos miestai, tartum tiktai dėl dykaduonių pastatyti — dėl darbininkų ten gyvenimo nėra. Liaudis mažuose kaimuose, ant ukių, taipgi labai skursta didžiųjų vietų. Ukės ten labai keistos: viename name sutelpa ir žmonės ir gyvuliai — arkliai ir kiti. Ant Francijos ukių daugiausiai vynuogės auginama.

Prieš karę gal ir geresnė kiek buvo Francijos moterų padėtis, karės metu ir dabar ji yra apverktina. Jų gyvenimo sąlygos nepakenčiamos; jos gal daugiau nukentčia už vyrus. Vyras, paimtas kariuomenėn, neša karinės disciplinos junga ir prie to mirtis kas minuta akyse stovi. O moteris? Kaip motina ir šeimininkė, ji turėjo neapsakomą širdies skausmą. Jos numylėti kudykiai uždaryti akmeninėje lindyne per dienas. Ji, mažai valgiusi, dirba per dienas, lieja prakaitą laukuose; sugrįžusi iš to darbo, turi prižiūrėti šeimyną ir galvijus. Jai pailsio labai mažai lieka. Tamsoj pradeda, tamsoj užbaigia laukinį darbą. Tokiose sąlygose buvo tos, kuriuos radosi bent kiek toliau nuo karės lauko. Kaip minėjau, tas auginimas vynuogių yra daug darbo. Maistų žmonės gaudavo iš bendrai užlaikomos valdiškos įstaigos, kol gaus ką pasipirkti. Pirma visko turėdavo gauti kortelę, o paskui gali gauti maisto. Mat, maistą kontroliavo valdžia, kad nevalgytų kiek nori, bet tik tiek, kiek gausi.

Prie maistą dalinamų vietų rasdavai moterį ryte tamsoj belaukiant, nuplyšusią, su medžio šmotukais ant kojų.

Tai tokia padėtis buvo kur nors kiek toliau nuo karės audros.

Rytų šiaurinėje Francijos dalyje buvo kitokia padėtis. Ten moteris turėdavo daug vargo keliaudamos iš vietos į vietą. Mat, dievaitis Marsas laikė “pikniką”. Šalių galvos sukvietė ten vargšus ir taip linksminos, kad upės paliko raudonos. Erdvėse debesis privertė sklaidytis jų triukšmingi balsai.

Moteriškė, užtrenkta baubiančiu balsu kanuolės, bėga kaip pakvaišusi, mažytį ant rankų nešina, bėga ir nežiuri, kad už kelių žingsnių grius.

Protiškai sumišusi, ji tau nepratars žodžio. Bėga. Ant jos kelio vielos, ku-

riomis kareiviai tvėrė tvorą dėl sulaikymo prieš; o reikia suprasti, kad įsimaišusi tarpe aštrių vielų parpuola ir žuva nuo jų, mažyti rankose laikydama. Kaip tai brangi yra motinai kudykio gyvybė. Nekuriose vietose tėvai veždavo savo šeimynas į saugesnes vietas, bet tai retas atsitikimas, o tas palietė milžininškus plotus Francijos šiaurričiuose. Daugiausiai moterys turėdavo pėkščios bėgti, kudykius nešinos, nuo karo baisenybių. Jos turi padaryti pragyvenimo sau ir savo šeimynai, o reikia atminti, kad pragyvenimo brangumas neapsakomas. Dalis moterų važiuodavo dirbti į dirbtuves, nors labai sunku gauti darbą, nes niekas jų spėkos neperka.

Jaunesnės moterys ir merginos palikdavo paleistuvėmis ir darydavo pragyvenimą iš kareivių, o ten viešos baltosios vergijos įstaigos yra nuo senų laikų.

Karei pasibaigus, sąlygos mažai ką pagerėjo. Moterys neteko vyrų, jų užlaikytojų, nes labai didelis nušimtis vyrų žuvo. Nebūtų tokis didelis vargas, jeigu jos būtų vienos, bet tankiai jos turi užlaikyti kudykius ar tėvus. Pavienės merginos irgi bus vargingos per daugelį metų. Jų fiziškos spėkos yra sunaikintos, taipgi ir moralybė. Jos perdėm sunkiai dirba, skursta, badauja ir nemato vilties sulaukti laimingesnės ateities.

Jei jos ir visi darbininkai iškovos sau geresnę ateitį, prašalins tų visų baisenybių priežastis, tai tikrai tada jų padėtis pasigerins.

M. J. V—kas.

AR REIKIA ŠLIUBUS PANAIKINTI?

Šiuo klausimu "M. B." No. 8 gana smarkiai polemizuojama. Kadangi "M. B." mano diskusijas tęsti ir kviečia skaitytojus išsireikšti kalbamuoju klausimu, tai mėginsiu ir aš pridėti savo dvyliškį.

Pirma, negu atsakyti į klausimą "Panaikinti šliubus, ar ne", reikia suprasti šliubo prasmę, o ji yra sekanti:

Šliubas yra viešas iš liuso noro pareiškimas dviejų priešingos lyties ypatų prieš teisėją, kunigą ar ant to turintį galę visuomenės nuskirtą žmogų (kuris tą pareiškimą paskelbia viešai) iš meilės aukautis vienas antram, tuomi pačiu sykiu atmėta tokį pasiaukavimą visiems kitiems; tverti ir auginti šeimyną; dalintis džiaugsmu ir gelbėtis nelaimėse.

Taip yra suprantama šliubas. Sakykite, ar tokis pareiškimas nėra reikalingas, ar jis yra blogas? Visai ne! Netik nėra blogas, bet šventai reikalingas. Kodėl? Ogi todėl, kad tokį prižadą sudedant viešai, priroda, kad nemanai veidmainiauti, bet būti pasišventusiai ištikimu. Tikrai mylintis niekad os to nesibijos ir nejaus apsunkinimo; priešingai, jaus morališką apsaugą nuo veidmainių, kurie stengtusi trukdyti, griauti meilę. Žinoma, tas, kuris tik mano apie laikinį "smaguriavimą", jaučia didelį neparankumą, apsunkinimą.

Per šliubą tik pareiški pasirijimą būti tėvu ar motina, palaikyt genkartę ir stengtis išauklėti ją sveika ir laiminga. Ar tas yra blėdinga? Ne! Argi geriau bus kudykiui tų tėvų, kurie pagimdys prieš savo norą ir pagimdę numes svetimiems auklėti — atiduos, sakysim, kudyki auginimo įstaigon? Suvis ne. Vaikai visada (Ne visada. — Red.) jausis laimingesni, kada juos augins tikra motina, o ne auklė; kada žinos, kas yra jų tikrasis tėvas (Yra tėvų pasaulyj, kurie neverti tą vardą nešioti. — Red.).

Žmogus, kas jis nebūtų — gražus, protingas, stiprus, silpnas — niekad nėra užtikrintu, kad su juo neatsitiks kokia nelaimė. Reikalinga turėti prietelius, kuris visame kame arčiausiai rupintųsi, kas per šliubą ir yra pareiškiama — būti tuo ar-

timiausiu prieteliu, kuris kiekvienu nemalonomu dalinsis. Ar tas yra kensminga?

Dabartiniai šliubai savo formoje galima ir bus galima reformuoti, bet anaip tol ne pamatuose.

Persiskyrimas arba šliubo sutarties panaikinimas gali būti palengvintas. Bet vistiek persiskyrimas turi būti atliktas per tam tikras, turinčias galę įstaigas ir paskelbtas plačiai visuomenės žiniai. Reikalaujantis persiskyrimo butinai turi prirodyti ganėtinas priežastis, dėl kurių jie išsizada sudėtų per šliubą prižadų.

—Prie ginklo! — sušuks čia visiško panaikinimo šliubo šalininkai, — čia nemieliaširdingas laisvosios meilės varžymas.

Gera, biskutį kantrybės. Pabandykim nors trumpai pažvelgti-įsigilinti į laisvosios meilės naudojimą ir visišką panaikinimą šliubo. Sutverkim šitokį vaizdelį:

Kazys jaučiasi neramiai, ko tai jam stokuoja. Štai eina pro šalį Barbė. Jis supranta, kad jis trokšta meilės; jam Barbė patinka.

—Ei, Barbora, Barbute, sustok, aš tau turiu ką pasakyti. — Pasivijęs, — Aš, Barbute, tave begaliniai myliu.

—Ar tu pasiutai? — klausia nustebusi Barbė.

—Ne, Barbute, aš be tavęs negaliu gyventi. Be tavęs man saulė juda ir diena tamsi...

Barbė, nuleidusi galvą, valandėlę mąsto ir paskui vos girdimai, nepakeldama akių, prabyla:

—Tai jau ir aš tave myliu.

Na, ir Kazys apkabina Barbę ir veda ją į tamsų kambarį.

Juk laisvė, jokio šliubo nėra, viešo prižado nereikia. Laisvė.

Po tulo laiko, sakysim, už poros mėnesių, Barbė išblykšta, pradeda dejuot. Tas Kaziu nebeatinka ir jis Barbę apleidžia. Barbė klausia Kazio:

—Mielasai, tu mane apvaisinai, kur aš kudyki dėsiu? Kaip aš gimdysiu?

Kazys atkerta:

—Ar tu nežinai motinų prieglaudos, ar nežinai vaikų prieglaudos?. (Aš čia turiu ne dabartinį surėdymą, bet komunistinį mintyje.) Ir Kazys, tai atrėžęs, pame-ta Barbę. Juk laisvė, viešo persiskyrimo akto nereikia. Pakol Barbė kudyki išnešioja, pagimdo; kol po gimdymo pasveiksta, tai Kazys suspės tokiu budu kelias "pamyliet" ir pasiųst į motinystės prieglaudą.

Bučkis.

Iš virš paduoto vaizdelio jau aišku, kad tai čia nebebus meilė, bet palaidus ištvirkimas. Visuomenė, kaip ji laisva nebu-

tų, vistiek turės sulaikyt tokius "darbščius" tėvus, naudojančius "plačią", laisvą, neaprubėžiuotą meilę. Juk negalima daleisti, kad vienas vyras turėtų dešimt mylimų, o kitas nei vienos. Turi būti netik laisvė, bet ir lygybė.

Ateities draugija turės nustatyti tam tikras normas, kurios turės tą pačią prasmę, kaip šliubas; arba, geriau pasakius, šliubas bus visada, nors ir reformuotas.

Tas, kuris kalba apie plačią laisvę — laisvę neaprubėžiuotą kokiame nebuk dalyke, tas tik prirodo savo anarchistišką mintijimo budą. Tik anarchistai nori niekame nerubežiuotos laisvės. Komunistai stovi už lygią laisvę, t. y., karpytą, pažabotą. Neaprubėžiuota laisvė galima tik ten, kur nėra žmonių — pustynėj. Gi draugijoje turi būti laisvė varžoma, pažabota, nes nepažabota laisvė vieno asmens skriaudžia kitą, o komunistai nori, kad visi lygiai naudotųsi laisve.

Taigi laisva, neaprubėžiuota meilė nebus niekad leista ir komunistinėj gadynėj; arba, kitais žodžiais, bus šliubas. Tegul tai gerai įsitēmija laisvosios meilės šalininkai.

J. A. Svyrunėlis.

GABALĖLIAI.

Moterys mato viską, arba nieko, žiurint pagal jų upą — meilė svarbiausias jų daiktas.

-:- -:- -:-

Mylėti ir neturėti progos padėti tam, ką myli — viena iš didžiausių kankynių.

-:- -:- -:-

Moteris, kuri išjuokia savo vyrą, negali jo daugiau mylėti.

-:- -:- -:-

Moteris, jeigu ji myli, tai atleidžia viską, net didžiausius prasikaltimus; jeigu nemvli, neatleidžia nieko.

Zosytė.

VOKIEČIŲ VAIKAI.

Kiekvienas susipratęs darbininkas ir darbininkė žino, kaip rūpinasi Sovietų Rusija priaugančia gyventojų karta. Jeigu suaugusiems žmonėms Rusijoje prisieina ir pašalti ir pabadauti, tai Rusijos vaikai aprūpinti visa kuom. Jie ir aprėdyti ir pavalgydinti. Biednuomenės vaikai gauna pavalgyti mokyklose. Vasaros metu šimtai tūkstančių vaikučių siunčiami iš miestų į sodžius, kad jie atsiganytų tyru oru. Net ir pikčiausi Rusijos priešai pripažįsta, kad kam-kam, bet vaikams Rusijoje tikrai gera gyventi.

Na, pažiūrėkime gi dabar, kokia vaikų padėtis Vokietijoje, tai yra toje šalyje, kur viešpatauja buržuazija ir socialistai - judošininkai (šeidemaniečiai, kautskiniai).

Vokietijos miestuose padaryta anketa (apklausinėjimas) 3,380,000 vaikų.

Ir štai kas pasirodė:

200,633 (tai yra, penkioliktoji dalis) serga džiova; 835,000 vaikų **nedavalgo**.

Vaikų mirtingumas dideliuose miestuose pakilo iki 40% (procentų).

Sunkiausia vaikų padėtis Berlyne. Paimkime, del pavyzdžio, vieną mokyklą, kurią lanko 650 vaikų. Iš jų 161 neturi kuo avėti, 142 neturi palto ir šiltų drapanų, 118 džiovininkų, 48 nepajiegia toliau tęsti mokslo delei stokos maisto, 85 numirė metų bėgiu, 378 vaikų, namo parėję randa nešildintus kambarius, 341 vaikas negauna nei lašelio pieno.

Tai štai kokia vaikų padėtis buržuazinėje Vokietijoje. Ar bereikia dar čia aiškinių, kam daugiau rūpi žmonijos ateitis — komunistams ar buržuazijai ir jos klapčūkams-socialpatriotams?

Saulėtekis.

Darbininkai yra pasaulio jiega, ir jei jie negauna to, ko nori, tai keno kaltė? — Jų pačių.

APZVALGA

SUVAŽIAVIMAS PASIBAIGE.

Moterų tarptautinis suvažiavimas Christianijoje, Norvegijos sostinėj, pasibaigė.

Tame suvažiavime buvo atstovaujamos 29 šalys. Sugryžusios delegatės sako, jog suvažiavimas proponuoja, kad visų šalių be šliubo gimę kudykiai (vadinami nelegaliais) būtų legalizuoti. Kad jiems būtų suteikiama tėvo pavardė ir kad tokių kudykių tėvai būtų verčiami užlaikyt juos.

Svarbiausi tame suvažiavime rišami klausimai buvo: Apšvieta, visuomenės sveikatos klausimas ir naikinimas senų prietarų, arba reformos doros supratime.

Suvažiavimas tuos klausimus rišo ir nutarė, kad jo tarimai turi būti vykdomi gyveniman, bet kaip ir koku budu tuos tarimus įvykdinti — nenutarta, todėl tie visi jo tarimai liks vien ant popieros.

Mes jau pastebėjome pereitime "M. B." numeryje, kad tas suvažiavimas gali padaryt gerus tarimus ar sumanymus, bet tie sumanymai sumanymais ir liks, naudos iš jų darbininkų klesai nebus, nes tai yra paprastas buržuaziškų liberalų veikimo budas. Jos nutarė daug įvairių reformų, pagerinimų padaryti; bet kaip juos įvykdinti gyveniman, jos nepasirupina ir nepamąsto apie tai. Neužtenka to, kad nutarta.

Pav., ponia E. P. Lawrence, Anglijos garsi sufragistė ir Darbo Partijos narė, atvažiavusi čia su prakalbų maršrutu, sako, kad Moterų Tarptautinė Lyga arba moterų taikos partija, kovoja už karių panaikinimą, už pasaulinę taiką. Ji ir daugelis kitų moterų važinėja su prakalbomis, nurodinėdamos, kaip karas yra baisus ir blėdingas, kaip jis naikina civilizaciją ir

gamina skurdą ir badą, kaip Europos šalys kenčia neapsakomą skurdą ir vargą dėlei karo, kaip Austrijos ir kitų šalių kudukiai badauja ir miršta didžiausiose bado kančiose iš priežasties karo, bet jos nepasako, kaip tą viską panaikinti, kaip tą blogą išrauti iš šaknų.

Jos mano, kad prakalbomis ir piešimu karo baisenybių galima karą panaikinti. Juk Europos žmonės geriau už tas ponietes žino, ką reiškia karas, nes visas tas baisenybes jie turėjo ir dar turi perkęsti, bet jie nežino, kaip nuo to viso pasiliuosuoti, o tokios geradarės kaip tik to svarbiausio dalyko ir nepasako. Netik kad jos nepasako, bet jei kas joms pasako, kaip galima nuo to viso pasiliuosuoti, tai jos ugnia spiaudo ant tokių žmonių. Jos niekina juos ir tą vienintėlį budą, kuriuo darbininkai gali pasiliuosuoti nuo karo ir jo pasekmių, t. y. jos niekina komunizmą. Vietoj to jos nurodinėja budus, kurie visai negali karų nei jų pasekmių prašalinti, todėl jų tas darbas yra bergždžias, be jokios naudos.

Jos nesupranta ar nenori suprasti, kad kol kapitalizmo sistema viešpataus, tol karai bus nešivengiami.

Kada kokis nors kapitalistas turi išdirbinių, o neturi jiems pirklių, neturi rinkos, kur juos parduoti, nes darbininkai gauna taip mažas algas, kad negali savo reikalingi, tai tokis kapitalistas stengiasi išdirbinių nupirkti, nors jie ir labai jiems gauti savo išdirbiniams rinkas, kur juos parduoti galėtų, nes kitaip jam nebus pelno, tada tų rinkų bejieškodamas jis lenda į kitas šalis ir ten pardavinėja savo prekes, bet kitų šalių kapitalistai taipgi turi prekių dėl pardavimo, na, ir jie draudžia

iš užsienio įvežt, arba jei leidžia įvežt, tai uždeda didelius muitus, kad tos prekės būtų brangesnės ir žmonės jų nepirktų. Šitaip vienos šalies kapitalistams besivaržant su kitos šalies kapitalistais, ir kyla karas. Bekariaudami jie užgriebia naujus žemės plotus, kur gali paskui pardavinėti savo prekes; užgriebia kartais žemės plotus, kur gauna žaliosios medžiagos, arba sumušę priešingą sau šalį taip ją nusilpnina, kad paskui gali užverst ją savo tavorais. Tai yra svarbiausia karo priežastis ir kol tas nebus prašalinta, kol kapitalizmo sistema nebus panaikinta, tol karai bus neišvengiami. Bet tos poniutės, lošiančios geradarių rolę, apie panaikinimą kapitalizmo nei girdėt nenori. Jos siulo karų panaikinimui savo įvairius vaistus, kurie tų ligų panaikinti negali, nes toms ligoms butinai reikalinga yra operacija, o ne vaistai.

JUODUKIŲ KOVA.

Kaip jau buvo rašyta "M. B.", kad pietinių valstijų ponai nenori prileisti juodukių nei juodukų prie balsavimo, tai ta jų politika jau pasirodė. Sulaikymui vergų juodukų nuo balsavimo jie reikalavė, kad jie turėtų tam tikrą nuosavybę ir kad mokėtų gerai angliškai skaityt ir atsakinėt ant įvairių klausimų, tokiu būdu labai mažas nuošimtis juodukų pietinėse valstijose tegalėdavo balsuot, o jų ten yra labai daug.

Dabar, kada perėjo federalis įstatymas, suteikiantis moterims balsavimo teises, jie nebuvo prie to prisirengę, nebuvo nutarę, kokią politiką vartot, kad sulaikyt juodukes nuo balsavimo. Mat, jie nesitikėjo, kad tas įstatymas pereis, ir todėl nebuvo prisirengę. Apart to, jie manė, kad juodukės yra ant tiek atsilikusios, kad jos nesiinteresuos politika ir nenorės balsuoti. Bet jie apsiriko.

Pirmą registracijos dieną priėjo tiek juodukių užsiregistruot balsavimui, kad tie

ponai net nusigando ir nebežinojo ką daryti. Klerkai, registruojanti balsuotojus, nebuvo instruktuoti ką daryti su juodukėmis ir todėl pirmą dieną leido jom registruotis, vien tik ignoruodami jas įvairiausiais būdais; pajuokdami, koliodami ir liepdami joms laukt kol visos baltos moterys ir vyrai bus užregistruoti. Kada jau nei vieno balto vyro nei moteries nebebuvo, tai su pašaipu registravo ir juodukes, nežiurint, kad baltos moterys ar vyrai kur kas vėliau atėjo, juodukės turėjo laukt kol juos užregistruos.

Vienok juodukės parodė vien tvirtumą, kad išstovėjo nuo 11 valandos ryto iki 8 val. vakaro, laukdamos kol jas užregistruos, ir nepaisydamos koliojimų, pravardžiavimų, nei pašaipų iš baltųjų pusės.

Baltieji politikieriai, matydami, kad tokiu būdu negali atgrasint juodukių nuo balsavimo, vakare suėję susitarė ir ant rytojaus, antrą registracijos dieną, pradėjo prie registravimo reikalaut, kad jos perskaitytų ištistus punktus iš valstijos konstitucijos, ir uždavinėjo jom įvairiausius painius klausimus apie politiką, valdžią ir įstatymus.

Columbijos mieste atsivedė net advokatą į registracijos vietą ir jis uždavinėjo juodukėms įvairius painius klausimus, kurių ir jis pats nežinojo nepažiūrėjęs į knygą ar žodyną.

Menkiausio klausimo neatsakius arba kokio nors žodžio neištarus taip, kaip politikieriai norėjo, jos buvo prašalinamos ir koliojamos taip, kad net mokyklas pabaugusios juodukės ar mokytojos tokiu būdu liko neprileidžiamos prie registracijos dėl nepataikymo atsakyti į klausimus.

Galų gale, kada labai daug juodukių prisirinko registruotis, tai baltieji pradėjo jas kolioti ir vyti laukan, nors daugelis iš jų buvo gerai apsišvietusių ir mokyklas baigusiu,

kada tuo pačiu laiku baltosios moterys registravosi be jokių klausimų.

Tai tau ir garsioji demokratija, už kurią ir tie patys juodukai liejo kraują, gyvastis aukavo, o juodukės dirbo įvairius karui reikalingus darbus.

Mat, kariauti ir karą remti juodukai ir juodukės buvo geros, o balsuoti ne. Puiki demokratija, nėra ką sakyti.

Juodukės dabar apskundė klerkus, kad jie neregistravo jų. Matysime, ką teismas nuspręs. Vargiai jos ką nors laimės. Ponai padarys taip, kaip jiems geriau. Pasirodo, kad moterys uoliai dalyvauja balsavime. Labai didelis jų skaičius visur registruojasi balsuoti. Registruojasi net ir labai senos moterys. New Jersey valstijoje užsiregistravo dvi labai senos moterys — vienai sukako šimtas metų, o kitai pusantrą meto stokuoja iki šimto.

ATSIŠAUKIA Į DARBININKES.

Maskvos "Pravdoj", Rusijos komunistų organe, tilpo d. Bucharino atsišaukimas į Rusijos darbininkes moteris ir veikėjas.

Tame atsišaukime kalbama apie sunkią Rusijos darbininkų kovą su užpuolikai lenkais ir kitais.

Drg. Bucharinas persergsti darbininkes moteris nuo social-išdavikų, kad jos nesiduotų suvedžiot ir klaidint, ir ragina jas nenuoalsiai dirbti dėlei darbininkų klesos gerovės, kantriai nukenčiant visus nesmagumus ir nedateklus ir raminant bei šelpiant vieni kitus sunkioje proletariato kovoje.

PROSTITUCIJA LIETUVOJ.

Pasirodo, kad Lietuvos kunigų ir tautininkų valdžia legalizavo prostituciją.

Taigi, Lietuvoj prostitucija yra legalė, valdžios įstatymais remiama, kaip buvo prie caro. Prostitucijos užtarėjai aiškina, jog ji yra reikalinga nevedusių vyrų

patenkinimui. Ir todėl Lietuvoje baisiai platinasi lytiškos ligos. Kunigų ir tautininkų valdžia veda Lietuvą prie galutinio supuvimo.

Pastaruoju laiku Kaune kilo skandalas su Mikuckiu ir kitais Lietuvos parazitais, kuris aiškiai parodo, prie ko tie ištvirkėliai veda Lietuvą. O "Darbininkas", katalikų organas, užtaria tuos ištvirkėlius. Savo No. 109, redakcijos straipsnyje, jis grasina net, kad Amerikos darbininkai neremsią tų žmonių, nei jų organizacijos, kurie kelia tas Lietuvos valdininkų orgijas aikštėn.

Tegul Lietuvos valdininkai kelia orgijas, tegul jie girtuokliauja, paleistuvauja ir žudo žmones, niekas nieko neturi sakyti, anot "Darbininko", nes Amerikos lietuviai nerems tų, kurie yra priešingi tokiam ištvirkimui. Ar tai gali būti didesnis supuvimas, kaip ir to paties "Darbininko"? Mes nesistebėjome, kada jis tylėjo arba užgyrė Lietuvos valdininkus, kada jie žudė susipratusius Lietuvos žmones, darbininkus, bet dabar Mikuckis nušovė fabrikantą kapitalistą, kuris buvo tokio pat plauko, kaip ir "Darbininko" redaktorius, vienok jis nepasipiktino tuomi, bet dar grumoja, kad Amerikos lietuviai nerems kun. Tumo nei jo partijos, kam jis pasipiktino Mikuckio ir kitų ištvirkimu. Reiškia, "D." užgria tas visas orgijas, o jūs, Amerikos lietuviai darbininkai, dėkite savo uždirbtus centus tų orgijų palaikymui. Pirkite bonus ir aukaukite tiems ištvirkėliam-žmogžudžiam, kad jie ir toliau galėtų tas orgijas kelti.

Taigi aiškiai matome, kokiems tikslams Amerikos lietuviai darbininkai deda savo sunkiai uždirbtus skatikus, perka Lietuvos bonus ir aukauja, — ogi prostitucijos, girtuoklystės ir žmogžudystės palaikymui ir platinimui Lietuvoje.

Lietuvos valdininkai neliks skolingi

Amerikos lietuviams darbininkams; už tai jie atsiteis, nes kada tie darbininkai sugryž Lietuvon, tai Lietuvos valdininkai pavaišins juos lietuviško kazoko nagaika, o Lietuvos biznieriai (saviškiai) mokės iščiulpt iš jų paskutinį syvą ir paskui išmest ant gatvės kaip nereikalingą daiktą.

GIMDYMO KONTROLE.

Margaret Sanger, garsi gimdymo kontrolės skelbėja, dabar lankosi Austrijoje su prakalbomis. Įvairios organizacijos ten rengia jai prakalbas, kuriose ji aiškina apie gimdymo kontrolės reikalingumą.

Ir ji ne tik aiškina apie gimdymo kontrolės reikalingumą, bet ji aiškina viešuose susirinkimuose ir kokiū būdu galima šeimynos didumą kontroliuoti. Mat, Anglijoje tas nėra draudžiama. Čia, Amerikoje, už tokią savo drąsą ji yra sėdėjusi kalėjime, o ten nieko jai nedaro, nors tulieim ir labai tas nepatinka, nes tokia jos misija mažina skaičių skurdžių ir vergų, mažina kanuolėms pašarą.

“Draugas”, katalikų organas, sako, kad šeimynų didumo nereikia kontroliuoti. Jis atkartoja senų katalikų pasaką, kad “kam dievas duoda dantis, tam duos ir duoną”, bet praktikoj kaip tik priešingai buna, nes tie, kurie turi daug dantų, paprastai neturi duonos, o kas mažai dantų turi, pas tą duonos yra per daug. Taigi dievas nepildo tos katalikų patarlės. Tą jie galėjo patys ant savęs patirti.

“Draugui”, žinoma, rupi, kad kuodaugiausiai kudykių gimtų, nes už kiekvieną kudykį kunigai gauna užmokėt, tai kodėl neągituot, kad daugiau gimdytų? Juk tas kunigui apsimoka, o kad nuo to moterys kenčia gimdydamos, kad jų sveikata lieka sunaikinta nuo tankaus gimdymo, kad kudykiai gimsta nesveikais, paliegėliais ir paskui turi visą savo gyvenimą kankintis ir skursti, tai “Draugo” redaktoriui tas

visai neapeina. Jis to nejaučia. Jam rupi tik doleriai, kurie suplaukia už krikštą.

Ir todėl jis gąsdina moteris, kad apsaugot nuo gimdymo, girdi, esą sunkiau ir pavojingiau, negu gimdyt. Jis net vėžio liga gąsdina moteris, nors ta liga atsiranda visai dėl kitokių priežasčių.

Operacijos vaisiaus. prašalinimui yra tik tiek pavojingos, jei nepatyres daktaras jas daro, bet jos nėra nei kiek pavojingesnės, negu pats gimdymas. Ar “Draugas” suskaitė, kiek moterų miršta nuo gimdymo? Ar jis suskaitė, kiek moterų neteko sveikatos ant visados dėl gimdymo? Apie tai jis tyli. Jis piešia tik vieną medalio pusę, uždengdamas kitą.

Taigi operacijos yra šiek tiek pavojingos, bet apsisaugojimas, kad visai nepastot, nėra pavojingas ir neturi jokių blogų pasekmių, jei geri budai vartojami. Todėl bereikalo “Draugas” dėlei savo biznio gąsdina moteris visokiais baubais, kad tik jos daugiau kudykių gimdytų; kad daugiau būtų ligonių, paliegėlių ir silpnapročių, nes kur yra daug kudykių, o mažai pinigų, jie negali but sveikais, drutais ar normaliais.

Iš Moterų Judėjimo.

Moterų trade-unijisčių lyga ir šiaip jau progresyvės organizacijos buvo suaukę moterų darbininkių konferenciją Albany, N. Y. Toj konferencijoje dalyvavo tik New Yorko valstijos moterų organizacijos.

Moterų unijisčių vadovė New Yorko valstijoje yra panelė Rosa Schneiderman, kuri priguli prie taip vadinamos farmerių-darbininkių partijos. Jos vedama lyga irgi yra palšai progresyvė, o anaipol ne darbininkiška organizacija pilnoje to žodžio prasmėje. Ji vis dar tikisi iš Albany leģislaturės naudingų įstatymų darbininkų klesai, nors, kaip konferencijoje buvo pažymėta, jokių naudingų įstatymų per iš-

tisus metus nebuvo išleista. Toji organizacija stoja už tai, kad Sovietų Rusija būtų pripažinta, bet ji apsoliutiškai nieko nedaro ir nėra prisirengusi ką nors daryti, kad jos reikalavimas būtų išpildytas.

* * *

Ir vėl!

Ir vėl kapitalistų laikraščiai kupini žinių apie "laisvąją meilę" ir begalinę paleistuviavimą pas bolševikus.

Londono "Telegraph'o" korespondentas sakosi sužinojęs, jog Odesoj įvesta specialės laisvosios meilės savaitės ir kad moterų nacionalizacija yra galutinai įvykęs faktas.

Šią žinių pakartojo visi didieji New Yorko laikraščiai.

Nėra jokio reikalo polemizuoti su tais melagiais. Lai sau aušina burnas. Visi civilizuoti žmonės žino, kad Rusija yra vienintelė šalis, kur nėra nei paleistuvystės, nei moterų "nacionalizacijos."

Bet kas gi dedasi kapitalistų šalyse? Iš Konstantinopolio, kur apsigyveno apie 100,000 rusų kontr-revoliucionierių, pranešama, jog ten negalima gatve pereit per prostitutas. Paryžiuje ir Berlyne prostitucija žydi.

* * *

Ne tik Francijos, bet ir Ispanijos buržuazija susirupinus, kad procentas gimimų vis labiau puola žemyn, o mirtingumo procentas auga.

Suvažiavime Ispanijos daktarų draugijos pažymėta tas faktas, kad pastaraisiais metais gimimų skaičius nupuolė nuo 38 iki 33 (per tukstantį). Tuo tarpu mirimų skaičius padidėjo. Atskiruose miestuose, pav., šalies sostapilyje, Madride, mirimų skaičius yra didesnis, negu gimimų.

Neseniai viename Francijos mediciniškam žurnale tulas daktaras išdėstė planą, kokiū būdu renkia "moksliškai" padidinti vaikų skaičių. Jisai rekomenduoja

įsteigti tam tikrus namus neištekėjusioms moterims, užlaikyti jas valdžios lėšomis, gausiai apdovanoti tas moteris, kurios daugiau vaikų pagimdys.

Jeigu panašus planas būtų sumanytas Rusuose, tai kapitalistai būtų pasiūtę, bešaukdami apie paleistuvystę.

Buržuazijai reikia kareivių, už tai ji taip ir agituoja už didesnius vaikų skaičius. Darbininkams nėra reikalo toje agitacijoje dalyvauti.

* * *

Petrogrado "Pravdoj" yra šiek tiek žinių apie socialistinį moterų judėjimą Šveicarijoje. Kaip žinoma, karo metu Šveicarijos socialdemokratija buvo kontr-revoliucinė partija. Tikri tarptautiniai socialistai jai buvo nepageidaujami. Socialdemokratų partijoj moterų buvo nedaug.

Bet kuomet Šveicarijoje prasidėjo komunistinis judėjimas, tai moterys-darbininkės pradėjo lošti jame labai svarbią rolę. Jos pradėjo leisti savo žurnalą "Kelve-dė".

Prasidėjus Šveicarijoje masinėms demonstracijoms, darbininkės moterys labai uoliai jose dalyvavo. Tokios demonstracijos įvyko veik visuose Šveicarijos miestuose.

D—lė.

"Rankpelnis" vienas iš geriausių darbininkiškių laikraščių. Eeina kas savaitę. Leidžiamas Škotijos Lietuvių Kom. Sąjungos.

Visi Amerikos lietuviai ir lietuvaitės privalo užsiprenumeruoti "Rankpelnis", nes jame telpa daug labai ž. lg. ~~daug~~ ~~daug~~ ~~daug~~ apie Lietuvos padėtį ir šiaip ~~daug~~ ~~daug~~ ~~daug~~ tikių.

Prenumeratos kaina 12 šilingų. Antrašas sekantis: "Rankpelnis", 76 Main St., Bellshill, Scotland.

MIEGO LIGA.

(Taša)

“Matyt, valkata esi,” sako policistas. Žmogus silpnu balsu prataria: “Ne, aš darbininkas esu”. “Tai kur tu gyveni?” paklausė policistas. “Čia ant gatvės”. Žmogus su dideliais ūsais, kai su šluotukēm, sušuko: “Šaukit jam ligoninį vežimą ir vežkit į ligonbutį, matot, kad jis serga”. Policistas paklausė: “Ar nori važiuot ligonbutin?” “Aš, aš. Ir nutilo žmogus. Matyt jo spėkos jau baigėsi. Už valandėlės surinkes paskutines jiegas, silpnu balsu prabilo: “Aš valgyt noriu, jau penkios dienos, kaip nevalgęs. Praleidau paskutinį kvoterį, o kito uždirbti niekur negavau.” Jo krūtinė pradėjo kilnotis, akys išvirto ir retos ašarų spurgos riedėjo per jo raukšlėtą veidą. Matyt, norėjo dar ką sakyti, bet jau spėkų neturėjo. Tik sušuko giliai ir sunkiai atsidusdamas: “duonos, duonos”; paskui dar sykį riktėlėjo duonos. Putos iš burnos pradėjo veržtis, visos gyslos plesnojo, rankos pastyro ir dar sykį ir jau paskutinį kartą praplėtęs baltomis akimis nemaloniai pažiūrėjo į šį taip žiaurų pasaulį. Policistas bėgo prie telefono šaukti ligoninį vežimą, o nelaimingas žmogus dantimis griežė, akis vartė, lupos krutėjo, matyt, dar norėjo ką pasakyt, bet jo jiegos ėjo silpnyn. Pamažu pasigirdo labai silpnas balsas: “Leiskit, leiskit man nors laisvai numirti, nes nedavėt laisvai gyventi.” Putos per burną pradėjo veržtis labiau ir labiau, o krutinė kai ežero bangos kilnojosi, išduodama paskutinį kvapą. Pakol pribuvo ligoninės vežimas, nelaimingasis užbaigė savo gyvenimo dienas ant šaltos gatvės, po atviru dangumi. Jis mirė ant tos gatvės, kur pilni langai prikrauti duonos ir visokių saldumynų. Jis ten mirė nuo alkio... Žmogus buvo tame mieste, kur maistas gaminamas dėl pusės pasaulio;

ten, kur sandėliai miltų pilni pripilti, supirktų per spekuliantus ir laikomų dėl pelno; ten, kur mėsa stovi leduose ir laikoma dėl nežmoniško pelno, dėlei augštų kainų. Žmonės miršta nuo bado arti maisto kruvų. Turčiai, su pagelba policijos, kariūmenės ir teismų, yra kaltininkais mirties šio nelaimingo žmogaus ir daugelio kitų.

Ligoninės vežimas pasiėmė lavoną, o pasilikę žmonės ginčinosi. Vieni kaltino numirėlį už jo nerupestingumą, o kiti — valdonus ir surėdymą. Vienas jaunas vyras, apsilikęs ilgu ploščium, rankomis skerečiodamas šaukia visa gerklė: “Tas žmogus, kuris dabar čia mirė, nėra valkata, bet darbininkas iš Gary, Indiana, kur amunicijų fabrikai yra uždaryti; jis atvažiavo čion jieškoti darbo, mėnuo laiko tam atgal, bet niekur negalėjo gauti. Jo serganti moteris pasiliko su mažais vaikučiais tenais, taipgi be jokio cento. Kas ją ir jos vaikučius dabar gelbės, tai tik dievas težino.”

Tada mes visi jau neturėjome ką sakyti, stovėjome ir dairėmės viens į kitą. Toliau stovėdamas pusamžis žmogus, su ašaromis sumirkintomis blakstienomis, vos susilaikydamas nuo verksmo, sušuko: “Žmonės! ar matote, kokis mūsų, darbininkų, likimas?! Dirbk, prakaituok už mažą atlyginimą, o kada saujalė turčių prisiplėšia, prikrauna aruodus aukso iš mūsų prakaito ir kuomet jau daugiau iš mus pelno, nematic, tuomet išmeta skaitlingus būrius darbininkų gatvėn mirti patvoriuose, kaip šunelius.” Žmogus kalbėdamas įsikarščiaavo ir dar smarkiau sušuko: “Gyvieji! pakol dar akys kaktų žiba, organizuokimės, kad apsiginti vieninkimės į vieną didelę uniją. Matote, šiandien jį badas nukankino! Už ką? Ar už tai, kad jis visą laiką saujalei lobininkų ištikimai tarnavo? Šiandien jis

tapo auka šio netikusio surėdymo, o rytoj kiti, po rytoj ir mus tas likimas patiks". Jam pasakius tuos žodžius, atėjo policistas ir visą minią žmonių išvaikė. Aš taipgi gryžau namon pilna keršto ir apmaudos prieš išnaudotojus. Mano mintyse stovėjo tas areštuotasis už duoną, ką valgė. Man norėjosi sužinoti apie jo likimą ir priežastį apsigavimo. Laukiau rytojaus.

Ant rytojaus, vos išaušus, bėgu nusipirkti laikraštį. Nusipirkusi žiurėjau, kas dedasi plačiame pasaulyje. Tuo didžiulės raidės durė man į akis. Mat, buvo patalpinta žinios iš Rusijos. "Baisus badas Rusijoje siaučia. Bolševikai padarė suirutę šalyje. Žmonės miršta kaip musės." Toliau skaitau vietinę žinutę "Miego liga dar vis siaučia ir mirčių kasdien daugiau, bet ta liga nelimpanti, ja neužsikrečia sveikieji." Mirusių suraše buvo įrašyta ir vakarykštis mano reginys. Sako: "Stebėtina liga: žmogus eina, eina gatve, tik staiga sugriuva ir jau užmiega amžinai". Miego liga

Dabar aš jau dasiprotėjau, kodėl kapitalistinė spauda ramina, kad miego liga neužkrečiama. Suprantama, kad socialistai pavalgę žmonės neužsikrės bado liga. Mat, turčių klesos žmonės, jieškodami vis daugiau ir daugiau lobių, taip nušėimininkavo, kad žmones darbininkus privarė prie mirties nuo bado. O kad šalies administracijai yra gėda teisybę pasakyti, tai dangstosi visokiais melais, kaltindama tik rusų bolševikus, buk tie marina žmones, o cenzura teisingų žinių iš Rusijos nepraleidžia, ir taip mulkina nesusipratusias darbininkų minias. Bet jos jau tuoj susipras ir pareikalaus teisingos atskaitos iš viso kapitalistų gyvenimo. Tada ims visą valdžią į savo rankas tik darbininkai. Su tuo pranyks ir mirtys nuo bado, arba miego liga.

Atsiminiau, kad šiandien bus vagilio teismas. Skubinau į teismo butą. Vos

spėjau į laiką. Išveda kaltininką ir pasodina jį apkaltinamųjų suole. Vagis neturi nei advokato; nėra kam jį teisinti. Teisėjas perskaitė jam apkaltinimo aktą, kuriame buvo pasakyta: "Tave kaltina ponas Grip už vogimą jo duonos." Ar esi kaltas tame" — paklausė teisėjas. Vagilis staiga atsako: "Ne, aš nesu kaltas. Krautuvninko advokatas pradeda jį klausinėti: "Pasakyk, ar tu vogei jo duoną?" Kaltininkas atsako: "Ne ne, aš nevogiau jo duonos, tik pasiėmiau savo". Advokatas sako: "Gerai, gerai, pasiėmiai, o pinigų ar mokėjai jam už paimtą duoną?" Kaltininkas atsako: "Ne, jokių pinigų aš jam nemokėjau, nes ir man dabar niekas pinigų nemoka." Teisėjas, pabardamas kaltininką, staiga surinka: "Tai kaip tu drysai apgauti žmones — paimti duoną ir nemokėti pinigų? Kaltininkas atsiliepia: "Augščiausias teisėjau, ugi taip drysau apgauti krautuvninką, kaip dryso šalies valdonai apgauti mane. Jie, imdami mane kariumenėn, prisiėkdino ir pasakė prakalbą: 'Buk geru ir ištikimu kareiviui; muškis gerai ir teisingai už tėvynę; sukariauk vokiečius, o viskas šalyje bus tavo!' Aš tą ir padariau: tarnavau kariumenėj teisingai, mušiau su vokiečiais kaip pasiutęs, juos sumušiau ir išėjau pergalėtojum! Todėl, pagal valdonų prižadą aš ir elgiausi. Ta duona man priklausė, todėl aš ją ir paėmiau. Aš savo prižadus jau išpildžiau, sumušiau priešą. Dabar žiurėsime, kaip valdininkai savo prižadus išpildys." Teisėjais užklauskė: "Tai tu esi kareivis?" "Taip, neseniai paleistas kareivis", — atsakė kaltininkas. "Tai visgi prisipažįsti, kad vogei duoną?" — paklausė vėl teisėjas. "Aš nevogiau, tik pasiėmiau", — atsakė kaltinamasis. "Bet pinigų nemokėjai", — pastebėjo teisėjas. "Man valdžia taipgi nemoka pinigų," — atkirto kaltinamasis, — "o darbdavis atsiėkė duoti darbą. Kaip tik padėjau šau-

tuvą ir kareivio rubus, nuėjau prie darbda-
vio ir paprašiau darbo, tai jis man atsakė
kaip kareiviui: 'Gerai, kad kariavai už tē-
vynę ir džiaugkis, kad gavai šventą uni-
formą padėvėt, bet darbą gausi tada, ka-
da bus tau vieta. Dabar aš turiu pilnas
rankas darbininkų. Visos vietos yra už-
imtos.' Valdžia gi, mane paleisdama, da-
vė man tik \$30, kuriuos jau seniai praval-
giau; antra diena, kaip neturiu nei cento
prie dušios. Kadangi valgyt norėjau, tai
ir ėmiau duoną kaip savo, o ne kito, nes
ta duona buvo reikalinga palaikymui mano
gyvybės. Aš tik tada mokėsiu už duoną,
kada man mokės valdžia ar darbdavis," —
baigė kaltinamasis. "Matyt, jis yra bolše-
vikas," — įsikišo advokatas. Teisėjas iš-
didžiai užreiškė kaltinamajam: "Tau trys
mėnesiai kalėjimo, remianties mūsų teisin-
gais įstatymais. Tu peržengei juos, ne-
mokėdamas už duoną." Policistas paėmė
apkaltintąjį ir įstumė jį į kalėjimą, žmogų,
kuris kariavo už kapitalistų tėvynę. Du
kareiviai, ką tik sugryžę iš Francijos, kal-
basi:

—Matai, kaip mus apgavo kapitalistų
agentai: einant į karę viską žadėjo tē-
vynėje, o dabar už duonos kasnį meta mus
kalėjiman. Mes neklausėme susipratusių
darbininkų, kurie aiškino mums, kad mes,
darbininkai, neturime tėvynės ir einame ka-
rėn tik dėl turčių tėvynės. Krautuvninkas,
kuris sėdėjo namie ir krovė sau lobį, dabar
turi tėvynę, o mes, kareiviai darbininkai,
turime kalėjimą.

—Kad klaidą, tai klaidą buvome pa-
darę, bet dabar kariausime prieš turčius už
savo tėvynę, — prabilo antras kareivis, vi-
sa laiką kampe tylėjęs.

O. Stikliūtė-Vikšrienė.

Kapitalizmo taurė yra pripildyta tul-
žia dėl darbininkų, šampanu dėl kapitalis-
tų.

J. A. Svyrunėlis.

MOTINYSTĖS DRAMA.

(Vaizdelis iš mažyčių žmonių gyvenimo)

—Praneli, — apkabinusi vyrą, meilei
žiurėdama į akis pradėjo Pranienė, — aš
eisiu užsidirbti ant šiltų drabužių... Ar
leisi? — Nesulaukdama atsakymo, tęsė:
— Šiandien buvau nuėjusi į Everett audi-
nyčią, bosas žadėjo prie verpimo priimti.
Visos aplinkinės bobos nuėjo dirbti.

—Tu ne boba, — pašiepė vyras.

—Dabar, po streiko, moka vienuoliką
dolerių į savaitę, — rokavo Pranienė, ne-
kreipdama domos į pašaipą, — Onytę pa-
liksiu pas senę Štašienę, laikys už keturis
dolerius savaitėj...

—Nekenčiu, kad niekus pradedi kalbėt,
— nekantriai pertraukė Pranas ir, atstu-
męs pačią į šalį, nuėjo prie lango. — Valyk
stalą — atsisukęs paliopė ir, užsisukęs,
leisdamas dumus per langą, žiurėjo į miesto
bokštą.

Pranienė, valydama stalą, vėl pradėjo:

—Juk, Praneli, iš tavo pėdės vos ant
pavalgymo užtenka, dabar tokia brangeny-
bė, o dėl drabužio visai nelieka; iš rakan-
dų ką turim? Lova ir kamodė, o pečius gi
ir stalas į nieką nepanašus.

—Aš tą žinau, kam rokuoji? — užsi-
mąstęs atsilieopė, — bet kaip bus su Onyte?
Man jos gaila.

—Tu manai, man tai negaila; bet dirb-
tuvė čia pat: rytą nunešiu, ateisiu per pie-
tus pažiūrėti, o vakare namon parsinešim,
gi vidudieny vis neprapuldyt. Kaip jau
kitos palioka?

Pasigirdo balsas Onytės, kuri lopšy
miegojo; ji, tarsį pabugus tėvų kalbos, pra-
virko.

—Aš, Onyte, aš, — atsilieopė tėvas,
stengdamasis kalbėti kaip galima plones-
niu balsu, atsisėdęs prie lopšio, ramino,

šnekinio. Onytė, susiraminsi, blizgėdama mėlynomis akutėmis, krykštaudama nusitvėrusi už nudribusių tėvo plaukų, tąsė juos. Tėvas, pilnas džiaugsmo, žaidė. Ji stovėjo prie durų ir malonia šypsą ant lūpų gerėjosi.

—Žiurėk, žiurėk, Onytė juokiasi, — nesuprantamo džiaugsmo apimtas sušuko. Ji nei nesijuto, kaip prisiartinio ir, atsisėdusi priešais, pynė šeimyniškos meilės paveikslą, kuris, tarsi kokis ugnies stulpas, vis plėtėsi ir mėtė į visas puses ugnies liežuvių, pripildydamas šviesa tamsiuosius sielos užkabarius...

Nei nepasijuto, kaip atėjo tamsa. Onytė vėl užmigo. Mėnulis žiurėjo stačiai per langą. Ji nusilenkė ir, pasiėmusi lopšio galą, glostė ant vyro galvos plaukus.

—Tai aš rytoj eisiu dirbti, — vėl pradėjo, — darbas lengvas.

—Tai kas reikės daryti? — paklausė vyras.

—Prie špulių, nuo vienos mašinos nuėmi dėti ant kitos.

—Hm.. — užsimastė. Valandėlę pamastęs tarė: — Žinai ką, pupele (taip jis tankiai vadino pačią), tu neisi dirbti. Paugink Onytę; gal už kokių penkių-šešių mėnesių pradės vaikščioti, tai tada... jauna esi, dar prisidirbsi.

—Taigi, Praneli, gerai butų buti namie, jei visko užtektų. Vakar mokėjau krautuven ir neužteko savaitinės pėdės — palikau skoloj. Kol sveiki, tai nieko butų, bet jei kokia liga ar kitokia nelaimė? Juk neturime nei centelio susitaupę.

—Oi vargas, kad nepajiegiu daugiau uždirbti; bet tu žinojai mano uždarbį pirmą apsiavedimo.

—O, nemanyk, kad aš tau tuomi išmetinėju, — teisinosi, — aš tik kalbu.

—Pavargsim, pupele, dar, o paskui gal darbas pasiseks geresnis gauti, Onytė paugaus, tada dirbsim. Aš vis mokinuosi prie

mašinisto; kad tik pramoksiu kiek, tada tai...

Kalba nutruko. Jis pajuto jos lupas arti ir pabučiavo. Švelnus veidas prisiglaudė prie šiurkščia barzda apaugusio...

—Tu supyksi ant manęs, kai aš tau pasakysiu, —prabilo vos girdimu balsu.

—Ką man pasakysi? —rintai teiravoši Pranas.

—Aš tau turiu pasakyt, negaliu slėpti.

Jis pajuto jos lengvą, bet gilų drebėjimą.

—Tu supyksi, bet argi aš tik viena tame kalta? Tu žinai.

—Ką tokį? — rupinosi jis.

—Nepadėjo nei "rugštis", nei patariamai, rodos, viską dariau, kaip sakė, bet... ir vėl... — ji nepabaigė sakyti, bet jis viską gerai suprato ir staiga šuktelėjęs "ir vėl", nuleido galvą ir užsimastė. Prisiminė aną tamsią, lietingą dieną, kuomet ją atrado prie mažo upeliuko, per kurį nebuvo tilto; jis tuomet, nutvėręs jos ranką, pagelbėjo jai persikelti nesušlapus; nors tuomet ji tik paačiavusi nuėjo, bet jis pajuto nesuprantamą ugnį; jos žodžiai, akys... jis tarsi ištirpo jos žvilgsnių verpete. Nuo to laiko jis tik ir jieškojo progos arčiau susipažinti. Galiausiai apsiavedė, bet niekuomet nepamastė buti tėvu; jis apsiavedė dėl žaislo, dėl linksmesnio gyvenimo. Pati išrodė lyg brangi lėlė kudykio rankose. Tačiau, kuomet pati pirmą sykį pasisakė esanti pastojusi, jis nenusiminė, tik vieton skrybelės jis emė dėvėt kepurę, giliai ją ant akių užmaudamas; vieton cigaro jis pradėjo rukyt pypkę. Bet veide visada buvo žymu ramus džiaugsmas, giliai sieloj viešėjo smagus upas, išsiliejęs malonia šypsą ant lūpų. Bet dabar... jie buvo nusprendę neturėt daugiau šeimynos, o čia "ir vėl"...

Staiga pakėlė galvą, norėdamas pirmesti apkaltinimą neatsargume, tačiau, pamatęs susirupinusi veidą ir rasojančias

akis, greit perkeitė mintį. Spėkos sutvirtėjo, rodos, kad naujas kraujas pribuvo. Širdis energingai pradėjo plakti ir akys sužibėjo džiaugsmu.

— Aš tėvas, — tarė pakiliu balsu, — mano šeimyna. Aš dirbsiu, daug dirbsiu. — Apkabinęs pabučiavo pačią.

Jai tuo sykiu sukosi, užė ir bėgo kaip viesula mintys. Prisiminė tos saldžios svajonės, kuomet ji pažino ir rengėsi apsi-vesti. Nors kuomet jis ją pakalbino vesti, nenorėjo atsakyti ir nubėgo šalin, bet po keleto minučių, sugryžusi, verkdamas ištarė: “Kam dar klausi, kad žinai?” Jis tuomet buvo ir gražus, ir geras, ir protingas. Su juo ji jausis kaip už storo muro sienos. Tik su juo ji eis į viliojančius puikius vilties daržus, kur žydi amžina meilės gėlė.

Kuomet ji pirmą syk, po apsivedimo, pasijuto nešiojanti po širdžia gyvybę, su džiaugsmu apreiškė tai vyrui, kaipo pati, suteikianti brangią dovaną, bet dabar... tuštumą. Tačiau tas klaikus paveikslas nespėjo visame nuogume pasirodyt, nes džiaugsmas iš vyro pusės jį perkeitė į maloniai šildančią saulę, kuri, tarsi motina, apgaubia kiekvieną savo kudyki, prašalindama visokius vargus ir nedateklus. Jos širdis, kupina motiniško džiaugsmo, tarsi įgijusi sparnus, nešėsi ir glamonėjo viską, kas pasitaikė kelyj, o lupos kartojo: “Aš motina, aš nesu daugiau nuolanki pati, aš motina-auklėtoja naujos gentkartės.

Džiaugsmas nebuvo ilgu, nes kaulėta ir sunki skurdo ranka kabojo virš jų galvos, gatava visu smarkumu nukristi. Kad išvengtų to pavojaus, jie nežinojo kito būdo, kaip tik dirbti ir dirbti ir kuodaugiausiai apsidrausti aukso skritulėliais...

-:- -:- -:-

Anksti rytą, kuomet visas miestas dar ramiai miega, Praniene jau ant kojų. Ji gamina pusryčius, valo stubą. Nepoilgo keliasi ir vyras, lankstydamas nuo sunkaus

darbo sustingusius sanarius. Valgo ant greitųjų pagamintą pusrytį. Pietums įsideda iš vakaro išvirto kumpio.

Budina Onytę, toji dar saldžiai miega, gal sapnuoja gražų sapną, nes biskį šypsosi. Gaila, bet reikia prie vargelio praitint. Nelaiku išbudinta klykia, verkia. Duoda jai valgyt, nevalgo. Ilgai “gaišti” nėra kada. Skubinasi pas Stašienę, gal per orą pernešta valgys, bet pačiai nebuna kada: jau dirbtuvės vartai atdari, inžinas jau eina, tuoj užstaugs dirbtuvė, o penkiomis minutomis lyg staugimo turi būti gatava darbui pradėt — prie mašinos.

Kad loska, mamunyte, pavalgydink; namie nieko neįsiūliau. Aš galiu pasivėluot.

— Bėgk, jau bėgk, — liepia Stašienė, — aš vis jau kaip nors susirokuosiu... Namie nevalgė, ką ji valgys, kad nedavei, — barasi pasilikusi Stašienė, — kad netinginiautumei, tai valgytų mergaitė, o dabar iš lopšio išvilkusi atneša...

Pranienė vos spėjo pribėgti prie mašinos, jau staugia dirbtuvė; bosas pažiūrėjo, nors nieko nesakė, bet Pranienė iš akių suprato, ką mano.

Dirba, skubina; skrynios gilios: vos persisvėrusi pasiekia špulių paimt, o uždėti augštai vėl vos pasistiepusi pasiekia. Bet ji nepaiso, nors vakare visas kunas, tarsi sudaužytas; akys aptemsta, galva užia, ausyse spiegia. Tiesa, gaila Onytės, bet juk nevisada vargs; dviemis mėnesiais prieš gimdymą nustos dirbusi ir viskas bus gerai ir Onytė atsigaus, o busiančiam kudykiui tas nekenks, juk kitos moterys taip pat dirba.

Valgo dirbdama, nes pietų laike nėra kada: reikia pas Onytę bėgti; tankiai randa verkiančią, kol nuramina, jau vėl laikas prie darbo. Vakare skubia į krautuvę; vėlai neuėjusiai reikia ilgai laukt. Kol parsineša valgį, Onytę nuprausia, apdabina;

tiesa, vyras parėjęs iš darbo padeda dirbti: atnešia anglių, pakuria pečių, bet vistiek didesnė dalis darbo kluva jai. Kol viską padirba, žiūrėk, jau ir vakaras prabėga. Reikia gulti, nors kiek duoti pailsio nuvargusiam kunui.

Naktį miegas neramus. Onytė nemiega, blaškosi, verkia, kartais iš miego pabudusi klykia, krupčioja.

—Negerai Stašienė prižiuri, — barasi vyrui, — penkis vaikus priėmusi turi, iš kurių vyriausias vos pusantų metų, o kiti mažesni. Kad suradus kitą auklę.

Stašienė sena, bosai į dirbtuvę nepriima, bet valgyt reikia. Duoną pelnyjasi svetimus vaikus pridabodama laike darbo. Bėdos nemažai su vaikais yra: vienas verkia nevalgęs, kitas sušlapo, voliojasi, trečias durimis prisivėręs šaukia... Vieną ramina, kiti su naujomis "bėdomis", visų nenubučiuosi. Kartais netekusi kantrybės ir per minkštumą plaštaku suduoda ir vėl glamonėja. Kudykių motinos, tai matydamos, pyksta, jieško kitų auklių.

Pranienė atėmė Onytę ir atidavė Krukienei; jos vaikai didesni ir svetimų daug neprisiima. Vyresnioji Agnutė aštuntus metus jau eina, su Pranienės Onyte galės praleisti visą laiką.

Pranienė dabar ramesnė, vakare nereikia taip skubėt, nes Onytę parveža Agnutė; per pietus, kai graži diena, atveža prie dirbtuvės vartų.

—Nors dirbdami per keturis mėnesius abu pavargome, bet dar dvi pėdės ir šimtinė bus sutaupta. Dabar ir vyras gavo geresnę darbą; uždirba tris dolerius į savaitę daugiau. Padirbėsiu dar kol Agnutė pradės eiti mokyklon, gal dėl pečiaus uždirbsiu. Su drabužiais apsieisiu. Žiemą niekur neisiu.

Taip mąstė Pranienė, kuomet bosas priėjęs paliepė greitai eiti namon. Nustebo. — Už ką dabar mane pravaro? Norėjo

dar klausti, bet žodžiai užmirė, tarsi kas lupas surakino, net drebėt pradėjo. Bosas, tarsi supratęs jos rupestį, tarė:

—Nenusigąsk, nepravarau, tu gerai dirbi. Ateisi rytoj, ar bile kada, aš duosiu darbą, tik šiandien eik namon, šaukia per telefoną.

—Šaukia per telefoną! — stebisi Pranienė, — kas tai?... Per pietus matė Onytę, sveika, juokėsi. Kas galėjo atsitikti?! O gal vyras?! Net šaltis nukratė. Ji skubina bėgo, tarsi į juodą tamsą, tako prieš save nematė. Akys bevilčiai klaidžiojo, stengdamosi įžiūrėti, kas priešakyj, bet veltui. Tačiau širdis numanė nelaimę.

Onytė buvo paguldyta tarpe paduškų. Apie ją triusa daktaras. Pranienė pamačiusi apalpo. Tokia baisi: visa juoda, nupulsėjusi, vietomis oda sutraukta, atsivėrė žaizdos, iš kurių sunkiasi kraujas.

Atsipeikėjusi nuo išgascio, Pranienė išgirdo Krukienės pasakojimą:

—Vaikai žaidė kieme, kuomet aš pati triusiau stuboj. Užgirdau: sukliko vaikai nesavu balsu. Išbėgau, net parkritau pamačiusi. Onytė kaip žvakutė liepsnoja, Agnutė pilia iš uzbono vandenį ant galvos ir šaukia. Kol pribėgou, jau drabuželiai buvo sudegę. Mat, greko vaikas iš anapus gatvės turėjo degtukų ir bežaisdamas uždegė.

Daktaras apreiškė, kad išgelbėt Onytės gyvastį, reikia kuogreičiausiai vežti ją ligoninėn.

Išvežė.

Vakarienės šį vakarą Pranienė negmino ir nevalgė. Ji vien verkė. Vyras stengėsi kiekgalėdamas raminti, drąsinti; bet ir jam širdis skaudėjo. Kuomet Pranienė atgulė, nenusirėdžiusi, tarsi ant atsargos, vyras ilgai pasirėmęs ant stalo rymojo ir, tarsi norėdamas dumuose rasti dvasiai spėkas, rukė ir rukė.

Ryte dar buvo tamsu, kaip iš ligoninės

pranešė: „Onytė mirė, atsiimkit laidoti.“ Užgirdus tai „Pranienė parkrito apalpusi, o kada ją atgaivino, ji šaukė, blaškėsi, išmetinėjo sau ir vyrui, „Kam davė ligoninėn vežti“. Jai rodėsi, kad jeigu Onytė būtų prie jos krutinės buvusi, tai nebūtų mirusi.

Veidas nubalo, išblyško, paskui pa-juodėjo, akys tapo raudonos.

Pradėta bijotis net dėl jos proto...

Jurės ašarų išlietos ant kapų brangiųjų sielai ypatų, bet niekas iš grabo nebesikėlė, o vietoje to vien kapai tik dauginosi.

Pranienė vėl nuėjo dirbti. Neliko Onytės ir šimtinės nesutaupė. Vienok manė padirbėti nors kol apsimirš-susiramins. Bet nebeprisiėjo ilgai dirbti. Į antrą dieną nuėjus dirbti, suėmė ją diegliai, galva pasidarė sunki, akyse aptemo ir, nustojusi sąmonės, prie mašinos atgulė... Tapo nuvežta ligoninėn.

Po ilgos ir sunkios ligos Pranienė pasveiko, tik motinystės teisių nustojo ant visados.

Gyvenimas plaukia ramia, tykia vaga, tarsi vingiuota upė, kuri pavasarį išeina iš krantų, kad savo vandenimis nuplauti visus aplink esančius nešvarumus, vasaros metu vilgo ir augina įvairias žoles ir gėles, gi rudens metu viešpatauja vytimas ir mirtis.

Pranų gyvenimas dabar pasidarė panašus rudeniui...

Moteris Rusijos Revoliucijos

(Užrašai čekų legionieriaus M...)

Mes ėjome pirmyn, visur buvo ramu, nematėm nei ženklų bolševikų. Staiga mus nustebino šuvis iš mašininės kanuolės. Kulkos lėkė peraugštai, šuviai buvo trukčiojanti, ir mes žinojom, kad neįpratusios rankos valdė. Aš pamačiau, kad tai buvo moteris. Aš padariau užpuolimą iš šono ir pareikalavau, kad ji pasiduotų į nelaisvę. Jinai neklausė, bet tęsė šaudymą. Aš

nenorėjau durklu badyti moterį ir todėl kirtau jai su drutgaliu šautuvo. Ji pasipurtė, bet tęsė savo šaudymą. Aš tuomet kirtau jai smarkiai ir paėmiau ją į nelaisvę.

Kuomet kiek vėliaus mes buvome užsiėmę mušy, ji prižiūrėjo mūsų sužeistuosius. Po mušio turėjome pasitarimą, ką su ja padaryti. Jie patarė tokį dalyką, kuris perbiaurus išreikšti žodžiais. Aš pasipurčiau ir tariau jiems: „Ne, tą padaryti galėsite tik peržengdami mano lavoną! Ji buvo su mumis dar porą dienų, bet aš susirupinau apie jos likimą, kadangi aš negalėjau visuomet daboti ją. Todėl aš bu-

ЗАКЛЮЧЕННАЯ ПРЕСТУПНИЦА.

KALINĖ.

vau priverstas atvesti ją pas komendantą. Pranešiau jam, kad ši moteris nori prižiūrėti mūsų sužeistuosius. Aš gavau paliepiamą atsikratyti nuo jos kuogreičiausiai, nežiurint, koki būdą panaudosiu. Aš paėmiau su savim du kareivių, liepiau jiems but prisirengusiai, kuomet aš ją vesiu per mišką; kad ji nesuprastu, jie turėjo eiti paskui mane ir tinkamoj vietoj paleisti šuvis į ją. Aš paliepiau moteriai prisirengti ir pasakiau, kad ji turės eiti su manim. "Aš žinau, kur tu mane vedi", ji atsakė su šypsą, "jūs mane užmušite". Aš užginčijau tą ir pasakiau, kad mes einame tyrinėti. Aš vesdamas ją per girią kalbėjau, kad ji neturėtų nuožiuros. Stai ga užgirdome tylų šautuvų taisymo balsą. Ji atsisuko į mane ir su ramia šypsą tarė: "Ar tu matai, aš gerai žinojau, kad tu mane vedei prie mirties." Ji atsisuko į kareivius ir atsidengdama krutinę sušuko: "Šaukite. Jūs mane užmušite, bet jūs negalėsite užmušti mano idejos!" Mane apėmė apmauda ir negalėjau duoti įsakymą, kad ją sušaudytų. Čia prieš mane stovėjo bemokslė Rusijos moteris, jos persitikrinimo tvirtumas padarė ją šventa ir aš—aš daviau sau manyti, jog tuomi gelbstu Rusijos žmones... Gryžkite atgal, aš to nedarysiu, tariau savo kareiviams. Kuomet sugryžome, aš ją atidaviau savo draugui kito skyriaus ir pasakiau jam viską. Jis galėjo ją slaptai išgabenti į miestą.

Po kiek laiko mes traukėmės atgal — komunistai buvo laimėtojai. Bėgant aš sutikau mieste tą pačią moterį. Jinai mane tuojaus pažino ir su ta savo ramia šypsą tarė: "Ar aš nesakiau tau tuomet girioj, kad mūsų ideja bus pergalėtoja?" Ašaros aptemdė mano akis. Mes vis traukėmės atgal.

Iš "Soviet Russia."

Vertė Diana.

SUKRYPUSI STUBELĖ.

Sukrypusi stubelė,
Kaip kalėjimas ankšta,
Išgeltusi senelė,
Pakvaišus ir akla.

Per vargą palydėjo
Ji protą ir akis,
Kaip kudykis bespėkė,
Žegnoja, šnabžda vis.

Tankiai dainą dainuoja,
Tai slenka lyg šešėlis,
Gyvenim's joje gęsta,
Kaip mažas žiburėlis.

Duktė, vos diena švinta,
Skubiai adatą ima
Ir lyg tamsos nakties
Siuva be sustojimo.

Kaitra, jokio vėjelio,
Prakaitas per veidą rieda,
Gelsta duktė kaip lapas,
Liudnumas širdį ėda.

Naktis, tyku stubelėj,
Senutė nustoja kvėpuot,
Duktė, parpuolus ant kelių,
Emė raudot, raudot, raudot...

E. Dri—tė.

KELKIS, SESUTE.

Kelkis, sesute, gana miegoti,
Gana mums snausti, gana liudėt,
Gana mums verkti, gana vaitoti,
Biauri apanieką gana kentėt.

Nes ten, rytuose, saulutė teka,
Sekim link šviesios rytų šviesos,
Nebeklauskim, ką priešas šneka,
Tik reikalaukim lygios tiesos.

Per amžių amžius mes tiek kentėjom,
Laukėm pagelbos iš debesų,
Kur tik mus stumė, visur mes ėjom,
Laukėm teisybės iš uždausų...

Bet dabar matom, ko mes sulaukėm,
Kokia gerovė mus tesutiks.
Nors ir per amžius ašaros'plauksim,
Visur mus vargas tikrai sutiks.

Todel, sesutės, kovot pradėkim,
Nors mums ir tinklus priešas statys,
Darbo ir triuso nesigailėkim,
Lai darbo vaisius priešas matys.

Nors dygliai aštriasi mums kojas

(badys,

Nors priešai ant kelio mums tinklus

(statys,

Nors ašaros veidą be gailėsčio plaus,

Bet eikim prie laimės, kuri mūs

(lauks.

Lakštingalos Vaikas.

KELKIS.

Kelkis, broli, gana snausti,
Laikas pančius jau nutraukti,
Laikas pažinti teisybę,
Dykaduonių veidmainybę.

Dabar laikas yra geras,
Visur bunda proletaras,
Su juo sykiu reikia stoti,
Prieš skriaudėjus mums kovoti.

Laikas pažinti, kas yr' ponai,

Kas kunigėliai - klebonai,

Kas yr' palociai baltieji,

Ir kas popiežiai šventieji.

Kas davatkos ir minykai,

Kas darbininkų skriaudikai,

Del ko vargą kenčia žmonės,

Kad ne iš dievo malonės.

O pažinus veidmainystę,

Dykaduonių melagystę,

Bus nesunku nutraukt pančiai,

Tad bus galas vargų kančiai.

Lakštingalos Vaikas.

VAIKŲ SKYRIUS

CORNELES AUKSAS.

Buvo tai gražus ryto laikas sename mieste Romoj, kiek tai šimtų metų praeityje. Prie vynmedžiais apaugusio vasarnamio, gražiam sode stovėjo du vaikai. Abudujie žiurėjo į savo motiną ir jos draugę bevaikščiojančias tarp žydinčių kvietkų ir žaliuojančių medžių.

—Ar tu kada nors matei taip gražią moterį, kaip mūsų motinos draugė? — užklausė jaunesnysis vaikas vyresniojo savo broliuko, laikydamas jį už rankos.

—Taip, bet ji nėra gražesnė už mūsų motiną, — atsakė vyresnysis vaikas. — Jinai pasipuošusi brangesniais drabužiais, tai tiesa; bet jos veidas nėra malonesnis, jis yra išdidus. Mūsų motina tai yra gražesnė ir už karalaitę.

—Tas tiesa, — atsakė antrasis. — Romoj sunku rasti tokią gražią moterį, kaip mūsų brangi motina.

Tuomet Cornele, jų dviejų motina, atėjo

pasikalbėt su jais. Jinai buvo apsirengusi paprastais, švariais, gražiais drabužiais. Jos rankos ir kojos buvo nuogos (sulyg tuomlaikinios mados), nei žiedų, nei žemčiugų nebuvo ant jos rankų, nei kaklo. Ją ją dabino tik ilgi, švelnūs, rusvi plaukai, pluoštas apvingiuoti apie galvą; ir meilė šypsa ant veido, pilna moteriško išdidumo.

—Vaikai, — tarė ji, — aš turiu kaimą jums pasakyti.

—Abu vaikai linktelė galvas prieš ją, kas reiškia atsidavimą valiai, ir užklauso:

—Kągi jūs teiksitės mums pasakyti?

—Jums reikės šiandien šiame sode su mumis kartu turėti užkandis; ir tuo laiku mūsų draugė mums parodys dėžę su brangiais papuošalais, apie kurią daug kartų jums teko girdėti.

Vaikai su nedrąsa pažvelgė į jų motinos draugę. Jiems buvo tas keista, kad jinai turi dar ir daugiau žiedų ir kitko,

apart to, ką ji turėjo ant savęs tuolaik.

Kada užkandis pasibaigė, iš stubos tapo atnešta ir dėžė su brangenybėmis. Ach, kokio įdomumo buvo vaikams. Šniurai perlų, baltų kai sniegas, ir švelnių lyg akšomas; žvilgantis auksas, raudona, gelsva ir žalsva spalva; sapirai išrodanti, lyg erdvė giedroj vasaros dienoj; ir deimantų, kurie žvilgėjo lyg saulė pro debesių tarpą.

— Ach, — išsitarė jaunesnysis vaikas, — kad mūsų motina turėtų tokių gražumynų, tai būtų gerai.

— Cornele, ar tiesa, kad tu neturi aukso papuošalų? — užklausė jos draugė. — ar tiesa, kad tu esi neturtinga?

— Ne, aš nesu neturtinga, — atsakė Cornele ir tuo sykiu prisiglaudė prie šono abu savo vaikus, — štai mano auksas, kuriuo aš dabinuosi. Aš tikiu, jis savo vertumu yra brangesnis už tą, kuris blizga.

Vertė Ivonėlis.

NEREGIAI IR SLONIUS.

Kartą prie vieno kelio stovėjo šeši neregiai ir prašinėjo pro šalį praeinančiųjų išmaldos. Jie visi buvo girdėję kalbant apie slonių, bet nei vienas iš jų nebuvo jo matęs, nes jie visi buvo akli.

Netikėtai, vieną kartą dėjosi, kad tuo prie kurio **stovėjo neregiai**, buvo vedamas slonius. Kada jiems buvo pasakyta, kad tas didelis gyvunas yra priešais juos, jie ėmė prašyti vedėjo, kad tas ant trumpos valandėlės sustotų, idant jie galėtų tą gyvuną suprasti, į ką jis yra panašus.

Dėlei neregijų žingeidumo slonius buvo sustabdytas. Kadangi jie vienas kitu neuzsitikėjo, tai visi šeši, nors ir drebėdami iš baimės, siekė rankomis prie sloniaus.

Pirmam pasitaikė uždėt ranką ant sloniaus šono ir jis tarė: "Aš jau žinau šį gyvuną. Jis yra tokis, kaip siena."

Antram ranka pateko ant sloniaus ilties. — Brolau, — sakė jis, — tu klysti. Jis visiškai nėra panašus į sieną. Jis yra rundinu ir lygiu, ir aštriu. Jis labiau panašus į pikį (senovišką durkią), negu į ką kitą.

Trečiam pasitaikė nučiupti už sloniaus triubos. — Abu judu klystate, — sakė jis, — Bile kas, kuris žino bile ką, gali pasakyti, kad slonius panašus į gyvatę.

Ketvirtam ranka pateko ant sloniaus kojos. — O! kaip akli jūs esat, — šaukė jis. — Man labai aiškiai suprantama, kad jis yra rundinas ir augštas kaip medis.

Pentkam, augštesnio ugio už kitus, pasitaikė nučiupti už sloniaus ausies. — Ir akliausias žmogus gali suprasti, kad šis gyvunas nėra panašus į tai, į ką jūs jį įvardinot, — sakė jis. — Jis rinktingai paneši į didelį, storą gysluočio lapą.

Šeštam, akliausiam už visus kitus, per ilgą laiką nesugrabiliojant, galų gale pasitaikė nučiupti už uodegos. — O, žiopliai, jūs žiopliai! — šaukė jis. — Ištiesų jūs pametėte savo sąmones. Slonius nėra panašus nei į sieną, nei į pikį, nei į gyvatę, nei į medį, ir nei į gysluočio lapą. Kiekvienam žmogui, kuris turi bent kiek proto, labai aiškiai suprantama, kad slonius yra panašus į virvę — didelę, storą, pakulinę virvę.

Po to slonius tapo nuvestu, o šeši neregiai, susėdę pakelyj, ginčijosi savo įsitikinimais sloniaus atrodydame; nesutinkant mononėms, **karščiaivosi, pyko ir vadinosi** vienas kitą žiopliu, aklu ir tt.

Žmonės, kurie akimis mato, taip pat kartais elgiasi žioplai ir tą savo žioplumą rokuoja didžiausiu savo supratimu, nors tas yra taip žiopla, kad ir žioplų gali suprasti.

Vertė Ivonėlis.

PATERSON, N. J.

Dabartinių laikų LMPSA. 38 kp. aktyviai dalyvauja visuomenės veikime, bet "Moterų Balse" nieko iš jos veikimo nesimato. Čia pabrėžsiu, kas buvo nuveikta per šiuos kelis 1920 metų mėnesius.

Aukų surinkta: Apsigyrimo Fondui \$37; Deportuojamų Kalinių Fondui \$10; "Moterų Balsui" \$10; "Laisvės" šerų nupirka už \$10; Škotijos moterims \$10 surinkta aukų, o iš viso -25; Waterbury, Conn., streikieriams \$15; Škotijos moterims ir badaujantiems vaikūčiams surinkta ant blankų, kurias pagamino LMPSA. I Rajonas, \$26.

Surengta pora pasilinksminimo vakarų ir perstatyta "Kaip kas išmano, taip save gaño". Lošimas išėjo neblogai. LMPSA. I Rajonas surengė pikniką ir karolių balių. Pelno liko \$109. Buvo du išvažiavimai surengti su prakalbomis. Kalbėtoja buvo d. Petrikienė, Plungis ir Gudiškis. Visi kalbėtojai patenkinamo publika; jie gerai pakritikavo Lietuvos valdžią ir pardavinėjimą Lietuvos bonų.

"Moterų Balso" išplatinta 135 egz., literatūros — už \$10.

LMPSA. 38 kp. turi narių apie 30. Visos veikia, kiek tik kuri išgali. Į susirinkimus lankosi skaitlingai. Nors panelė Puišūtė kalbėdama Bostone sakė, kad Patersone, N. J., LMPSA. 38 kp., pasitraukus mokslinėms iš kuopos, baigia mirti, bet tas nieko neturi su teisybe. Pati Puišūtė agitavo mokslines braukti kairiasias iš LMPSA., bet 38 kp. mokėjo apsidirbti su mokslinėmis. M. Tecionienė, budama iždininke, bandė pasisa-

vinti LMPSA. 38 kp. pinigų, bet su teismo pagalba jie guvo išreikalauti. LMPSA. 38 kp. apsisvalius nuo negeistinių elementų, 28 d. rugp. nutarė rengtis prie lavinimosi vakarų, prakalbų, koncertų ir perstatymų, kad atvėsus orui būtų prisirengusi.

Brangios sesutės, dirbkime, kiek tik kurios išgalime. Lai mūsų tarimai nenuveina veltui. Savo darbo vaisiais pačios pasidžiaugsime.

M. Bandzinskaitė.

KAS REMIA "MOT. BALSĄ".

LMPSA. 17 kp., Detroit, Mich., "subytine" visas LMPSA. A. kuopas ir rajonus.

Pereitame "Moterų Balso" numeryje buvo paskelbta, kad LMPSA. 17 kp. prisiuntė "M. B." \$50. Kiek anksčiau ta kuopa buvo prisiuntusi \$62, o dabar ir vėl ji prisiuntė čielą šimtinių. Taigi trumpu laiku LMPSA. 17 kp. paaukavo "M. B." net \$262. Puiku, Detroitietės! Matyt, kad jūs mylite "M. B." ir darbuojatės dėl jo pusėtinai, kad galite tiek aukauti jam.

Detroitietės duoda puikų pavyzdį visom kitom kuopom. Beje, jos žada ir daugiau prisiųst šimtinių, jei bus reikalas. Taigi sunku bus kitom kuopom apveikti detroitietes.

LMPSA. 27 kp., Cambridge, Mass., irgi nenori pasiduot kitom kuopom, nes ji prisiuntė "M. B." \$30. Tai yra pusė pelno nuo išvažiavimo, kurį surengė bendrai LMPSA. 27, 13 ir 49 kuopos. Antrą pusę to pelno gavo politiniai kaliniai.

LMPSA. 63 kp., Nanticoke, Pa., puikiai einasi. Nors tai maža kuopelė, bet "M.B." pri-

siuntė \$25, o Apsigyrimo Fondui — \$10. Puiku, kad taip mažos kolonijos kuopos, o taip atsižymi.

LMPSA. 14 kp., Easton, Pa., taipgi nepamiršta "M. B." — ji prisiuntė pikniko pelną \$8.21.

LMPSA. 21 kp., Pittsburgh, Pa., prisiuntė \$5.

LMPSA. 4 kp., Elizageth, N. J., prisiuntė \$5.

Draugė V. Nenienė, išvažiuodama Lietuvon, prisiuntė \$2.30, atsisveikinant su "M. B." Kiek laiko atgal ji buvo prisiuntusi \$3.70, tai iš viso ji, išvažiuodama, paaukavo \$6.. "Moterų Balsas" irgi nepamirš jos ir lankys ją Lietuvoje.

Draugė O. V. Sagevičienė, Chicago, Ill., prisiuntė prenumeratą ir 75c. aukavo "M. B."

Viso ši syki suaukauta \$176.21.

Širdingai ačiu aukavusioms. Kas daugiau dalyvaus imtyne? Lauksime.

"M. B." Adm.

OBUOLIAI STAČIAI NUO FARMOS.

New Yorko dienraštis "Globe" pasirupino, kad newyorkiečiai galėtų gauti pigiai obuolių pirkti. Tas laikraštis, mat, nevakojo su pelnagrobiais ir stengiasi gaut maistą savo skaitytojams pigiau.

Todel kas iš newyorkiečių nori ta proga pasinaudoti, tegul rašo stačiai farmeriam sekanciu antrašu: Mr. L. S. White, Cairo, N. Y. Antrašą reikia parašyt labai aiškiai, kad klaidų neįvyktų. Pinigus galima siųsti money orderiais. Bažka obuolių lėšuoja \$5.25 su prisiuntimu. Prisiunčia stačiai į namus ekspresu.

Tas farmeris turi sekančių rušių obuolius: Greenings, Baldwins, Ben Devis ir Northern Spies.

Užsakant reikia paminēt kokių rušies nori gauti. New Jersey valstijos gyventojams parankiau užsisakyti šiuo antrašu: J. B. Swartz, Post Office Box 47, Cranbury, N. J., R. F. D. No. 3. Užsakant reikia savo antrašą labai aiškiai parašyt, kad neįvyktų klaidos. Pinigus reikia siųsti iš kalno.

REDACIJOS ATSAKYMAI.

Ivonėliui. — Vaikų skyriui prisiųstus rašinėlius sunaudosime. Ačiu.

M. V. — Rašteliu gavome. Ačiu. Peržiūrėsime ir pranešime.

Klimiutei. — LMPSA. I Rajono konferencijos protokolą įdėsime į sekantį numerį.

M. A. Steponavičienei. — LMPSA. X Rajono protokolą suvėlinot prisiųst; tilps sekančiam numerij.

Zosytei. — Šmočiukus sunaudosime. Ačiu.

M. Žebrauskienei. — Atviras laiškas pervėlai atėjo; įdėsime į sekantį numerį.

M. J. Stanienei. — Tilps sekančiam numerij.

M. Valinčiui. — Įdėsime į sekantį numerį.

VISOM LMPSA. KUOPŲ VALDYBOM.

Draugės, susimildamos, nesiųskite pinigų už narines mokeskis ar prenumeratas visokiais vardais. Nesiųskite šukiėnės, Benes, Undžienės, Jeskevičiūtės ar kitais kokiais vardais.

Tas padaro mums tiktai be-reikalingą darbą po kelis sy-

kus pasirašinėjant ant money orderių.

Pinigai bankoje yra padėti "Motery Balso" vardu, o centro pinigai padėti LMPS. vardu, todėl, gavus čekius ar money orderius kokių ypatų vardais ir dar labai dažnai klaidingais vardais, prisieina po kelis sykius pasirašinėti kol tą money orderį išmainai.

Susimildamos, draugės, *tėmykitė*: Už "M. B." prenumeratas ar "Motery Balso" bilas apmokant, visada rašykite čekius "M. Balso" vardu, o ne šukiėnės. Už narines mokeskis, įstojimą ar mokesčių knygutės visada rašykite: pay to L. M. P. S., tai ir viskas.

Kad jūs, draugės, daugiau tėmytumėt, sučėdytumėt mums labai daug darbo.

Draugiškai,

J. B. Šukiėnė,

"M. B." Adm.

STATEMENT of the OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION etc., required by the Act of Congress of August 24, 1912,

Of "Motery Balsas", published monthly, at 455 Grand St., Brooklyn, N. Y., for Oct. 1, 1920. State of New York County of Kings ss.

Before me a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared J. Benes, who having been duly sworn according to law, deposes and says that she is the manager of the "Motery Balsas", and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Lithuanian Women's Progressive Alliance of America, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Editor J. Benes, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Managing Editor J. Benes, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Business Manager J. Benes, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owing or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.)

Lithuanian Women's Progressive Alliance of America, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.)

None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holders appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publications only).

Miss J. Benes, Mgr.,

Sworn to and subscribed before me this 21st day of Sept., 1920.

Adolph Factor,

Notary Public.

(My commission expires March 31, 1921.)